

 BIS

CD-1246 DIGITAL

World Première Recording

*
The
Knight
and the
Dragon
Mikko Heiniö

HEINIÖ, Mikko (b. 1948)**The Knight and the Dragon**, opera in two acts (1999/2000)**76'20****Riddaren och Draken**, opera i två akter • **Ritari ja Lohikäärme**, kaksinäytöksinen oopperaLibretto: Bo Carpelan (*Warner Chappell Music Finland Oy*)

1	Intrada (Townsfolk: <i>Fred i vår tid!</i>)	5'52
Act 1		28'28
2	Scene 1 (Dark Chorus: <i>Mot kvällen hörs i gränderna</i>)	6'27
3	Scene 2 (The Jester: <i>Här! Här har ni slottets tystnad!</i>)	4'42
4	Scene 3 (Marina: <i>Vad vill du mig, gycklare?</i>)	4'21
5	Scene 4 (Marina: <i>Ensam. Ensam med hårda vindar</i>)	3'58
6	Scene 5 (Townsfolk: <i>Furste, döda flyter vid stränderna</i>)	8'57
7	Intermezzo (Prince Erik: <i>Jag, sliten av strid</i>)	4'40
Act 2		28'34
8	Scene 1 (Four Merchants: <i>Han är här!</i>)	4'18
9	Scene 2 (Sören Drake: <i>Vad glör du på, gubbe där!</i>)	4'57
10	Scene 3 (Prince Erik: <i>Stig fram du min ungdoms dröm</i>)	9'47
11	Scene 4 (Göran Sköld: <i>Du, tystnadens Gud</i>)	3'24
12	Scene 5 (Townsfolk, Dark and Light Choruses: <i>Borta, bort</i>)	6'05
13	Coda (Dark Lady: <i>Ingen okänd gud skyddar oss...</i>)	8'46

The events take place in a cathedral

Recorded in the presence of the composer

Cast:

Prince Erik: **Curt Appelgren**, bass-baritone

Marina, his daughter: **Helena Juntunen**, soprano

Göran Sköld: **Charlotte Hellekant**, mezzo-soprano

Sören Drake: **Rúni Brattaberg**, bass

The Jester: **Aki Alamikkotervo**, tenor

Black Lady: **Sari Nordqvist**, contralto

White Lady: **Mia Huhta**, soprano

Four Merchants: **Ari Aalto, Heikki Hinssa, Markku Lautjärvi, Peter Nordman**

Bandits: Small male chorus

Townsfolk: Male chorus

Dark Chorus: Low female chorus

Light Chorus: High female chorus

Turku Opera Chorus, chorus master: Heikki Seppänen

Turku Philharmonic Orchestra (leader: **Juha-Pekka Vikman**)

Ulf Söderblom, conductor

This production has been supported by:

The City of Turku

The Foundation for Swedish Culture in Finland

ESEK (the Finnish Performing Music Promotion Centre)

The Turku and Kaarina Church Association

The Knight and the Dragon was first performed in Turku Cathedral on 9th November 2000. The opera was composed to mark the 700th anniversary of Turku Cathedral, and was produced as a collaborative project of the Turku Opera Society, Turku and Kaarina Church Association, Turku City Cultural Authority and Turku Philharmonic Orchestra. This recording was made in the Turku Concert Hall the week after the première.

Mikko Heiniö

Mikko Heiniö (b. 1948) is one of the most versatile figures on the Finnish musical scene: composer, musicologist, writer, and member of various boards and committees. He studied composition under Joonas Kokkonen at the Sibelius Academy and with Witold Szalonek in Berlin, gaining his diploma in composition from the Sibelius Academy in 1977. He also holds a doctorate in musicology from the University of Helsinki (1984), has been professor of musicology at the University of Turku since 1986 and Chairman of the Society of Finnish Composers since 1992.

Heiniö the composer may be described as a post-modern pluralist. While making wide use of the countless different styles and techniques of modern music, he does not allow the richness of detail and varying moods to obscure the overall vision. Harmony and melody are often closely restricted to modal or twelve-note material that is given free tonal rather than atonal treatment. Despite his constructivist tendencies, his music has been described as strongly emotional and easily accessible. A basic feature of his style is his use of colourful, impressionistic timbres and energetic rhythms bearing echoes of Latin American music, jazz and rock. In the 1980s, in particular, he cultivated strong stylistic contrasts within one and the same work (e.g. *Possible Worlds*, 1987). Some of his works are a synthesis of different genres: his *Fourth Piano Concerto (Genom kvällen)*, 1986) is also a choral work, and the *Sixth (Hermes)*, 1994) and *Seventh (Khora)*, 2001) were composed for the ERI dance theatre; in *Hermes* the symphony orchestra is supplemented by a solo soprano and in the *Khora* the rôle of the orchestra is entrusted to a percussion ensemble.

Heading the list of seventy or more works composed by Heiniö to date are large-scale orchestral pieces such as the seven piano concertos, the orchestral song cycle *Vuelo de alambre* (1983), the symphonies *Possible Worlds* and *Songs of Night and Love* (1997), and *Wind Pictures* for choir and orchestra (1991); Heiniö is also a notable composer of chamber and choral music. The Finnish National Opera has commissioned him to write a full-length opera, scheduled to be premiered in 2005.

Heiniö the musicologist specializes in new Finnish music and has published a dozen or so books and a couple of hundred articles, both philosophical and historical. His book

Contemporary Music (1995) is volume four of a history of Finnish music that won the Finlandia Prize for non-fiction in 1997. His views on the aesthetics and culture-policy aspects of his own music are to be found (in Finnish) in a book entitled *Sanat sävelistä* published in 1997, and his most recent book, *Karvalakki kansakunnan kaapin päällä* (1999), deals with the public image of Finnish opera.

Mikko Heiniö has been composer-in-residence of the Turku Philharmonic Orchestra since 1997; orchestral and chamber works by him are in the orchestra's regular repertoire.

Kare Eskola

Both Knight and Dragon

The Knight and the Dragon, the opera composed in honour of the 700th anniversary of Turku Cathedral, is based on a legend rather than being firmly set in any particular historical era. It nevertheless looks back to the Cathedral's past in at least two ways. In the Middle Ages the church had not one but two altars dedicated to St. George, who remained, particularly in the Nordic countries, a popular figure even after the Reformation. In 1509 a Dane by the name of Otto Ruud attacked Turku from the sea, plundering and razing the town and cathedral to the ground. Among his loot was the famous Ejby chalice, which remained in Denmark until the 1920s but is now on display in the Cathedral Museum.

In the opera the dragon, epitome of the forces of evil, is personified in Sören Drake (Dragon), a bandit who has the opportunist merchants of the town dancing on a string and whose greatest supporter is the Jester. The leading characters in the piece are, however, Prince Erik and his daughter Marina. Not until Drake demands the hand of Maria in return for agreeing to leave the town in peace does the feeble old prince put up some resistance. He conjures forth an idol from his youth, an anonymous heroic knight whom Marina is able to identify from her dreams: he is Göran Sköld (George Shield).

Göran is in fact a projection of the prince and his daughter, a figment of her dreams, a better *alter ego* as strong as the longing for him. He has the strength of light, but his might is neither physical nor aggressive; he is a shield and not a sword. When I told my librettist, Bo Carpelan, that I wanted to give the rôle to a mezzo-soprano, he came up with an androgynous character.

'Peace in our time!' proclaimed the British premier Neville Chamberlain on returning from Munich in 1938, the Sudetenland having been ceded to Germany. But six months later Hitler seized the rest of Czechoslovakia, and that was just the beginning: there was far worse to come. 'Peace in our time!' scream the merchants in my church opera in the belief that gold can buy the town protection from evil.

The opposition of good and evil is archetypal yet far from simple. Within one and the same person there may live the optimism and idealism underlined by the White Lady and the White Chorus and the gloomy pessimism and cynicism of the Black Lady and the Dark Chorus. Marina points out that she, too, is a mixture of light and shade, knight and dragon.

Black and white have their own musical nuances in the opera, deriving from two contrasting scales, two symmetrical modes. The dark mode produces dissonant harmonies based on fourths, the light mode soft harmonies in thirds. These modes are equally applicable to the people and things. The dark mode is most marked in the Jester's theme, the light mode in the main theme of the opera, associated primarily with Marina and Göran. In practice the light and shade are intricately interwoven, and the modes both have the same deep structure (a tritone plus a fourth), shown linked by lines in the musical examples. Here again there is evidence of my attempt both to create and to question the black-and-white dichotomy. All in all the Knight and the Dragon is not an 'either-or' but a 'both' story.

Mikko Heiniö

Some notes on the libretto

During the hot summers of the 1930s my mother and I, on our way to visit my grandmother and aunt, who lived on a hill, used to slip into the Cathedral for a moment of coolness, light and dusky darkness beneath the soaring vaults. The echo of voices, the silence and timelessness: very little has changed in the close on 70 years since then.

In writing for this unique, imposing milieu, I felt I must conjure forth a text of light and shade, of dignity and timelessness. The legend of St. George and the Dragon seemed to come closest to what I was looking for. The history of the city of Turku in turn provided a wealth of violent disasters, of drawn swords and devastating fires. But the fundamental issues in *The Knight and the Dragon* are the problems of

existence – dichotomies such as weakness and strength, light and darkness, evil and goodness. No conflict is simple and easy to resolve. The outer battle corresponds to the inner. Prince Erik's weakness is universal, as is – hopefully – Marina's growing strength. Göran Sköld is yearning personified, a dream, a vision, and at the same time something of an enigma. He epitomizes our need for faith and miracles and light. The external life finds justification and worthiness in our inner life, the strength of our dreams. Göran's parting words are central to the theme: 'Yours is the strength if faith exists in your heart. I am your longing, I am the voice of all and yet nameless.' And his voice is still as timely as ever: 'Remember me. Stand against evil! Be strong. Vigilant. Seeing.'

My close partnership with Mikko Heiniö and Erik Söderblom provided a firm basis for working on the libretto for this lyric drama. And the message of the drama? Maybe it is this: that which is bound only to the trends of the moment will soon pall, but that which is timeless will always – or should at least – be timely.

Bo Carpelan

Synopsis

The city is being molested by a dragon, Sören Drake, and his band of robbers. Plunder, murder and rape are the fate of the townsfolk since the Prince has sought refuge in the church. The townsfolk and four merchants enter the church. A peace agreement is made with the dragon: peace is to be bought with gold and silver. The Prince rejects the agreement. If one gives in to the dragon one loses one's soul. The town is divided between merchants and the prince.

The Jester reveals the reason for the prince's reluctance. Marina, the Prince's daughter, is the dragon's goal. All deplore Marina's fate, but no one comes to her defence. Marina wants to talk to the Jester in private. The Jester tries to make Marina accept her fate and change her mind – drown the dragon in his own desire. Marina rejects the Jester. On her own, Marina seeks strength to meet the dragon. 'Let him come, meet my sea.'

Panic has broken out in the town. The townsfolk appeal to the Prince: 'Act!' The Prince hesitates, feeling that his strength and courage are near, but that the people are resigned – the time is ripe for bloody fruit. The Prince and Marina meet before the dragon's arrival. The Prince has sought to

protect Marina from evil, but Marina tries to make him see that she will and can meet 'the harsh bright day'.

The dragon breaks into the church. He demands gold, silver and Marina. At last the Prince and Marina find the strength they have sought, the strength that can destroy the dragon. Göran Sköld steps out and challenges the dragon. After a short struggle Göran banishes the dragon from the town.

Marina and the Prince ask Göran to stay with them, but he says farewell. He will be with them if there is faith in their hearts. The Prince recognizes Marina's strength and perceives that his time is over. The townsfolk regain their faith in the future.

Erik Pöysti

Curt Appelgren began his musical career as a violinist in the Royal Stockholm Philharmonic Orchestra and made his singing début at the Drottningholm Theatre before being offered a contract at the Royal Opera in Stockholm. His début was soon followed by invitations such as that to sing Rocco (*Fidelio*) at Glyndebourne, where he has also sung Bottom in Britten's *A Midsummer Night's Dream*. His major rôles include Pogner in *The Mastersingers of Nuremberg*, Scarpia in *Tosca*, John the Baptist in *Salome*, Leporello in *Don Giovanni*, the title rôle in *Wozzeck* and King Marke in *Tristan and Isolde*. His engagements have taken him to the Berlin State Opera, the Moscow Bolshoi, the Copenhagen, Oslo, Rome, Basel and Glasgow operas and the Edinburgh Festival. His repertoire also includes oratorios and masses and the bass-baritone parts in other large-scale orchestral works.

Helena Juntunen began her vocal studies at the age of fifteen under Airi Tokola at the Oulu Conservatory, and she has been a pupil of Anita Välikki at the Sibelius Academy since 1996. At the Finnish National Opera and the Savonlinna Opera Festival her rôles have included Barbarina in *The Marriage of Figaro*, the Foreign Woman in *The Consul* and Papagena in *The Magic Flute*, and she has also appeared in a number of rôles at the Finnish regional operas. In the summer of 2000 she was the winner of the Timo Mustakallio Competition.

Charlotte Hellekant is a frequent visitor to the foremost opera houses. Highlights in her career to date have included

her performance as Cherubino in *The Marriage of Figaro* in Washington, Toronto and Nice, Charlotte in *Werther* in Washington, and Judith in *Duke Bluebeard's Castle* conducted by Sir Georg Solti. She made her Metropolitan and Bastille débuts in the 1996/97 season and has worked with such illustrious conductors as Kent Nagano, Valeri Gergiev, Esa-Pekka Salonen and Neeme Järvi. A highly revered interpreter of contemporary music, Charlotte Hellekant has starred in operas by Erik Bergman, György Ligeti, Hans-Jürgen von Bose and others. She has sung Amando in Ligeti's opera *Le Grand Macabre* at the Salzburg Festival and at the Châtelet in Paris. At the Royal Opera in Stockholm she sang Sorli in the televised performance of Sven-David Sandström's opera *Staden* and the title rôle in *Carmen*.

Rúni Brattaberg, originally from the Faroe Islands, trained first as a documentary photographer but turned to singing in 1994 and sang in the chorus of the Royal Opera in Copenhagen from 1995 until 1997. In 1997 he entered the Sibelius Academy to study under Jorma Hynninen. He has also been taught by Kim Borg and Tom Krause. Among the rôles in Brattaberg's repertoire are Plutone (Haydn's *L'Anima del filosofo*), Snare (Wolf-Ferrari's *Sly*), Luka (Walton's *The Bear*) and the Court Usher in *Rigoletto*, all in Zürich.

Aki Alamikotervo holds a higher degree in voice teaching from the Oulu Conservatory and has also studied at the opera studio of the Finnish National Opera and with Paolo Silveri in Italy. Winner of the third prize in the Timo Mustakallio Competition in 1989, he made his début in 1993. Among his rôles as a soloist with the Finnish National Opera since 1999 have been *The Inventor* in Kalevi Aho's *Insect Life*, Nemorino in Donizetti's *L'elisir d'amore*, Bob Boles in Britten's *Peter Grimes*, Pirelli in Stephen Sondheim's musical *Sweeney Todd*, Licone in Haydn's *Orlando Paladino* and the Fool in Sallinen's *King Lear*. He appeared at the Savonlinna Opera Festival in 1997 and 1998 as Bepo in *Pagliacci* and in 2000 and 2001 in the operatic trilogy *The Age of Dreams*. In addition to opera, Aki Alamikotervo frequently sings the tenor solos in oratorios and passions.

Sari Nordqvist graduated from the Sibelius Academy in 1999. While still a student, she appeared in a number of Pori

and Tampere Opera productions and as the soloist in orchestral works. Winner of the second prize in the Kangasniemi Singing Competition in 1997, she was one of the finalists in the Grand Prix competition of Tampere Opera in 1999. The Association of Finnish Operas voted her Soloist of the Year in 1998 and the Finnish Wagner Society awarded her a Bayreuth scholarship in 2001. Since making her Finnish National Opera debut in 1999, Sari Nordqvist has sung Clytemnestra in Gluck's *Iphigénie en Aulide*, Flora in *La Traviata*, Suzuki in *Madama Butterfly*, Ulrica in *Un ballo in maschera*, Lola in *Cavalleria rusticana* and Margret in *Wozzeck*.

Mia Huhta began her vocal studies at the Central Ostrobothnian Conservatory and continued at the Utrecht Music Academy and the Sibelius Academy. She has sung solos in oratorios and passions with numerous orchestras, in performances by the Sibelius Academy Opera Studio, and in chamber operas by Britten, Menotti and Lorzing. She has taken the part of *Atalanta* in Handel's opera *Xerxes* and Pamina in Mozart's *The Magic Flute*. During the spring 1999 season she visited the Estonia Theatre to sing the female lead, Roxanne, in Tamberg's opera *Cyrano de Bergerac*. The work was also broadcast live to 15 EBU countries. Winner of the special prize in the Lappeenranta Singing Competition in 1996 and 1999, Mia Huhta was declared the winner of the Pentti Koskimies Lied Competition in March 1999 with pianist Hanna Susitaipale, and took the first prize in the Vox Unica singing competition in 2000.

The traditions of the **Turku Philharmonic Orchestra** as a champion of symphonic music are almost as long as the history of the symphony itself. When performed in the early days of the Turku Music Society founded in 1790, the symphonies of Joseph Haydn and Ludwig van Beethoven were modern music and their composers still alive. The tradition was continued in the twentieth century by Jean Sibelius, who conducted concerts of his own music at eighteen concerts in Turku. The oldest orchestra in Finland and one of the oldest in the world became a municipal institution in 1927. The regular conductors of the Turku Philharmonic Orchestra have included Tauno Hannikainen, Toivo Haapanen, Ole Edgren, Jorma Panula, Paavo Rautio, Pertti Pekkanen, Igor Bezrodny, Jacques Mercier and Hannu Lintu. Since the autumn

of 2001 the orchestra's principal guest conductor has been Juha Kangas. Most of the orchestra's concerts are held at the Turku Concert Hall, designed by Risto Luukkonen and opened in 1952. The orchestra plays for productions by Turku Opera every year, regularly appears at the Turku Music Festival and is one of the organizers of the 'Aboa musica' festival of new music. The Turku Philharmonic Orchestra is also closely involved with the Nordic Music Centre, established in Turku in 2001. This is the Turku Philharmonic Orchestra's first release on the BIS label.

Ulf Söderblom is Finland's leading opera conductor. In 1957 he signed a contract at the Finnish National Opera, where he was to remain until his retirement in 1993; for the last twenty years he held the post of chief conductor. He also conducted many productions at the Savonlinna Opera Festival from 1967 onwards. He has also been artistic director of the Lahti Symphony Orchestra and Helsinki Philharmonic Orchestra. Friends of Finnish opera have Ulf Söderblom to thank for his tireless efforts in making Finnish opera known. With the Finnish National Opera on tour he has conducted Merikanto's *Juha* at the Edinburgh Festival, and Kokkonen's *The Last Temptations* at the New York Metropolitan, in Zürich, Wiesbaden and Berlin. In Los Angeles he conducted the première of Sallinen's *Kullervo*. He has also made guest appearances at many European opera houses.

Mikko Heiniö

Mikko Heiniö (f. 1948) är en av Finlands mångsidigaste musikerpersonligheter: kompositör, musikforskare, författare och aktiv inom diverse kommittéer och organisationer. Han har studerat komposition för Joonas Kokkonen i Finland och för Witold Szalonek i Västberlin och avlade diplomexamen i komposition vid Sibelius-Akademien 1977. Mikko Heiniö har även studerat musikvetenskap och doktorerade 1984 vid Helsingfors universitet. 1986 utnämndes han till professor i musikvetenskap vid Åbo universitet. Sedan 1992 har han varit ordförande för Finlands tonsättare rf.

Kompositören Heiniö skulle kunna kallas en postmodern pluralist. Han utnyttjar olika moderna stilar och tekniker, men detaljrikedomen och de varierande stämningarna överskuggar aldrig helheten. Hans harmoni och melodi baserar sig ofta på ett strängt avgränsat material, modalt eller bestående av tolv toner, som han behandlar fritonalt snarare än atonalt. Trots konstruktivistiska drag har hans musik beskrivits som starkt emotionell och lättillgänglig. Centrala för hans stil anses den impressionistiskt färgrika klangriktningen och energiska rytmen, som har influerats av latinamerikansk musik, jazz och rock. Speciellt under 80-talet odlade han starka stilkontraster inom ramen för ett och samma verk (t. ex. *Possible Worlds* 1987). En del verk kombinerar olika genrer. Hans fjärde pianokonsert (*Genom kvällen* 1986) är samtidigt ett körverk och den sjätte (*Hermes* 1994) och sjunde (*Khora* 2001) pianokonserten är båda musik för dansteater (ERI). I den sjätte pianokonserten kompletteras symfoniorkestern av en sopransolist och i den sjunde utförs orkesterpartiet av en slagverksensemble.

Till de viktigaste bland Heiniös över 70 opus hör de stora orkesterverken, bland dem sju pianokonsalter, orkestersångsviten *Vuolde de alambre* (1983), symfonierna *Possible Worlds* och *Nattens och kärlekens sånger* (1997) samt *Wind Pictures* för kör och orkester (1991), men han har också skrivit betydande verk för kammarensemble och kör. Finlands Nationalopera har av Heiniö beställt en opera som enligt planerna skall få sin premiär år 2005.

Egenskap av musikvetare har Heiniö publicerat ett tiotal böcker och ett par hundra artiklar. Hans specialområde är den nya finska musiken om vilken han skrivit både idéhistoriska och kompositionshistoriska verk. Hans bok *Aikamme musiikki* (1995) utgör fjärde bandet av en serie *Suomen mu-*

sikin historia, som fick Fack-Finlandia-priset år 1997. Sin egen estetiska och kulturpolitiska syn och sina kompositioner presenterar Heiniö i boken *Sanat sävelistä* (1997). Hans nyaste bok, *Karjalaksi kansakunnan kaapin päällä* (1999), behandlar den inhemska operans offentliga image.

Sedan år 1997 har Mikko Heiniö varit Åbo filharmoniska orkestrets huskompositör. Orkestern har kontinuerligt hans orkesterverk och kammarmusik på repertoaren.

Kare Eskola

Både och

Riddaren och draken, som komponerades till Åbo domkyrkas 700-årsjubileum, är lik en sägen och inte bunden till någon speciell historisk tid. Samtidigt anknyter berättelsen till domkyrkans förlutna på åtminstone två sätt. Under medeltiden fanns det i kyrkan två altare helgade åt S:t Göran, och riddaren förblev, speciellt i de nordiska länderna, en populär gestalt också efter reformationen. År 1509 anföll dansken Otto Ruud Åbo från sjösidan, plundrade och brände staden och domkyrkan och rövade bort bl.a. den s.k. Elyskalkan, som återlämnades av Danmark först på 1920-talet och numera kan beses i kyrkomuseet.

I operan personifieras draken, ondskans makt, av rövaren Sören Drake, i vars ledband stadens opportunistiska köpmän går. Hans ivrigaste förespråkare är Gycklaren. Berättelsens centralgestalter är dock först Erik och hans dotter Marina. Först då Drake kräver att få Marina för att lämna staden i fred reser sig den gamle och svage fursten och motsätter sig utfallenhetspolitiken. Han frammanar sin ungdoms idealbild, en namnlös riddare, som Marina på basis av sina egna drömmar kan namnge: Göran Sköld.

Göran är i själva verket en projektion av fursten och furstens dotter, en förverkligad dröm, ett bättre jag, just så stark som längtan efter honom är. Han är stark som ljuset, men hans kraft är inte fysisk och aggressiv; han är sköden och inte svärdet. När jag meddelade min librettist, Bo Carpelan att jag ville ge rollen till en mezzosopran utformade författaren rollbilden i riktning mot det androgyna.

"Fred i vår tid!" förkunnade den brittiska ministern Neville Chamberlain när han år 1938 återkom från förhandlingarna i München, där Sudetområdet överlätits åt Tyskland. Men ett halvt år senare lade Hitler under sig också resten av Tjeckoslovakien, vilket även det bara var början till något

mycket värre. "Fred i vår tid!" ropar också köpmännen i min kyrkoopera, när de tror att de med guld kan köpa staden skydd mot det onda.

Motsatsförhållandet mellan det onda och det goda är arkeypiskt men inte entydigt. I en och samma människas sinne finns dels den hoppfullhet och idealism som Vita damen och Ljusa körens betonar, dels den dystra pessimism och cynism som Svarta damen och Mörka kören förmedlar. Marina påpekar, att också hon inom sig har ljus och skugga, drag av både riddare och drake.

Det mörka och det ljusa har sina egna musikaliska nyanser i operan. De härrör från två olika tonskalor, två symmetriska modus. Mörkrets modus producerar dissonanta kvartharmonier, ljusets modus åter mjukt klingande tersharmonier. Modusen gäller människorna lika väl som tingen. Den tydligaste melodiska gestaltningen får mörkrets modus i Gyclarens tema och ljusets modus åter i operans huvudtema, som närmast hör samman med Marina och Görän.

I praktiken slingrar sig ljuset och mörket på många sätt om varandra och modusen har också en gemensam djupstruktur (tritonos + kvart), som i bifogade notexempel markerats med klamrar. Också här märks min strävan att både producera något svartvitt och att ifrågasätta det. Allt som allt är berättelsen om riddaren och draken inte en antingen-eller-opera utan en både-och-opera.

Mikko Heiniö

Anteckningar till ett libretto

Under de heta somrarna på 30-talet brukade min mor och jag, på väg till min mormor och moster uppe på Nylandsgatans backe, vika in till Domkyrkan för en stund av svalka. Ljus och skymning under höga valv. Enstaka rösters ekon, tystnad och tidlös tid: föga har förändrats under de nära sjuttio år som gått.

Att skriva för denna miljö, unik och krävande, föreföll att mana fram en text av ljus och skugga, värdighet och något av tidlöshet. Legendan om Sankt Görän och draken föreföll att stå närmast min sökan. Åbo stads historia bidrog med ett rikt mått av våldsamma olyckor, dragna svärd, härjande eld. Men det väsentliga i *Riddaren och draken* är de existentiella problemen, dikotomier som svaghet och styrka, ljus och mörkt, ont och gott. Inga konflikter är enkla och lätta att lösa. Yttre kamp motsvaras av inre, Furst Eriks svaghet är allmänmänsklig, så även, förhoppningsvis, Marinas växande styrka.

Görän Sköld är en förkroppsligad längtan, en dröm, en vision och samtidigt något av en gåta, det som vänter mot vårt behov av tro, underverk, ljus. Det yttre livet får sitt berättigande och sitt värde av vårt inre liv, våra drömmars styrka. Göräns avskedsord är centrala: "Er är styrkan / om tron / finns i ert hjärta. / Jag är er längtan. / Jag är allas röst / och ändå namnlös". Och hans röst är än i dag aktuell: "Minns mig. / Stå det onda mot! / Var starka. / Vaksamma. / Seende."

Arbetet med librettot för denna lyriska drama fick sin fasta grund genom det berikande samarbetet med Mikko Heiniö och Erik Söderblom. Och dramats budskap? Kanske, att det som enbart binder sig vid det tidsenliga och trendiga snabbt bleknar, medan det tidlösa alltid är – eller åtminstone borde vara aktuellt.

Bo Carpelan

Synopsis

Vår stad ofredas av en drake, Sören Drake, och hans rövarband. Plundring, mord och våldtäkter är stadsbornas öde sedan fursten sökt sin tillflykt i kyrkan. Stadsfolket och fyra köpmän inträder i kyrkan, ett fredsavtal är uppgjort med draken, med guld och silver skall freden köpas. Fursten förkastar avtalet. Ger man efter för draken förlorar man sin själ. Staden delas mellan köpmän och fursten.

Gyclaren avslöjar orsaken till furstens tvekan. Marina, furstens dotter, är drakens mål. Alla förfasar sig över Marinas öde, men ingen träder till hennes försvar. Marina vill tala i enrum med Gyclaren. Gyclaren försöker förmå Marina att acceptera sitt öde, tänka om – dränka draken i dess egen lust. Marina förskjuter gyclaren. Ensam söker Marina kraft att möta draken. "Må han komma, möta mitt hav."

Panik har brutit ut i staden. Stadsborna vädjar till fursten. Handla! Fursten tvekar. Känner att hans kraft och mod är nära, men folket är uppgivet – tiden är modig för blodig frukt. Fursten och Marina möts inför drakens ankomst. Fursten har sökt skydda Marina från ondskan, men Marina försöker förmå honom att se att hon vill och kan möta "den hårda klara dagen."

Draken bryter in i kyrkan. Han kräver guld, silver och Marina. Antligen finner fursten och Marina den kraft de sökt. Den kraft som kan förgöra draken. Görän Sköld framträder och utmanar draken. Efter en kort kamp fördrivar Görän draken ur staden.

Marina och fursten ber Göran stanna hos dem, men han tar avsked. Han finns hos dem om tron finns i deras hjärtan. Fursten erkänner Marinas kraft och inser att hans tid är slut. Stadsborna återfår tron på framtiden.

Erik Pöysti

Curt Appelgren inledde sin musikerkarriär som violinist vid Kungliga filharmoniska orkestern i Stockholm. Som sångare debuterade han på Drottningholmsteatern varpå han engagerades han vid Kungliga operan i Stockholm. Debuten där följdes av inbjudningar bl.a. till Glyndebourne att sjunga Rocco (*Fidelio*). I Glyndebourne medverkade han också i Britrens opera *En midsommarnattsdröm* som Bottom. Bland hans viktigaste roller återfinns vidare Pogner (*Mästarsångarna i Nürnberg*), Scarpia (*Tosca*) Johannes Döparen (*Salome*), Leporello (*Don Giovanni*), titelrollen i *Wozzeck* samt Kung Marke (*Tristan och Isolde*). Curt Appelgren har sjungit på Staatsoper i Berlin, Bolsjoj i Moskva, på operorna i Köpenhamn, Oslo, Rom, Basel och Glasgow samt på festspele i Edinburgh. Han har också en bred repertoar som konsert-sångare.

Helena Juntunen inledde som 15-åring sina sångstudier vid konservatoriet i Uleåborg under Airi Tokolas ledning och studerar sedan år 1996 vid Sibelius-Akademien för Anita Välikki. Hon har sjungit på Finlands Nationalopera och operafestivalen i Nyslott, bl.a. som Barbarina (*Figaros bröllop*). Den utländska kvinnan (*Konsuln*) och Papagena (*Trollflöjten*) och gjort flera roller vid regionaloperorna. Sommaren 2000 vann Helena Juntunen Timo Mustakallio-tävlingen.

Under de senaste åren har **Charlotte Hellekant** skapat sig en plats bland de främsta på den internationella operaarenan. Höjdpunkter har varit rollerna Cherubino i *Figaros bröllop* i Washington, Toronto och Nizza, Charlotta i Massenets *Werther* i Washington och Judith i Bartóks *Riddar Blåskägg* under Sir Georg Soltis ledning. På Metropolitan och på Bastiljoperan i Paris debuterade hon redan sången 1996-97. Hon har samarbetat med Kent Nagano, Valeri Gergijev, Esa-Pekka Salonen och Neeme Järvi. Charlotte Hellekant uppskattas också som interpret av nutida musik. Hon har sjungit i operor av Erik Bergman, György Ligeti och Hans-Jürgen von Bosen. I Ligetis opera *Den stora makabern* sjöng hon Aman-

dos roll vid festspele i Salzburg och på Chatelet i Paris. Hon har vidare sjungit Sorls roll i Sven-David Sandströms opera *Staden och Carmen* i Stockholms Kungliga Operas televiserade uppsättningar.

Färoingen Rūni **Brattberg** utbildade sig först till dokumentärfotograf. År 1994 började han studera sång och sjöng 1995-97 i Kungliga operans kör i Köpenhamn. År 1997 blev han Jorma Hynninens elev vid Sibelius-Akademien. Han har också studerat för Kim Borg och Tom Krause. Bland hans operaroller kan nämnas Plutone (Haydn: *L'Anima del filosofo*), Snare (Wolf-Ferrari: *Sly*), Luka (Walton: *Björnen*) och vaktaren (*Rigoletto*), samtliga i Zürich.

Aki Alamikkotervo har avlagt sånglärarexamen vid Uleåborgs konservatorium och studerat vid Finlands Nationaloperas operastudio samt i Rom för Paolo Silveri. År 1989 vann han tredje pris i Timo Mustakallio-tävlingen. Han gav sin debutkonsert år 1993. Aki Alamikkotervo hör till Finlands Nationaloperas solistkär sedan 1999. Han har sjungit Uppfinnaren i Kalevi Ahos opera *Insektiv*, Nemorina i Donizettis *Kärleksdrycken*, Bob Boles i Benjamin Britrens *Peter Grimes*, Pirelli i Stephen Sondheims musikal *Sweeney Todd*, Licone i Haydns *Orlando Paladino* och Naren i Sallinenens opera *Kung Lear*. Vid Operafestspele i Nyslott har han medverkat i Leoncavallos *Pajazzo* som Beppo och i operan *Tiden och Drömmen*. Alamikkotervo uppträder också som tenorsolist i oratorier och mässor.

Sari Nordqvist utexaminerades från Sibelius-Akademien år 1999. Under studietiden medverkade hon bl.a. i Björneborgs och Tammerfors operaförenings produktioner och som orkestersolist. Hon har framgångsrikt deltagit i sångtävlingen i Kangasniemi (1997, andra pris) och Tammerfors operas Grand Prix (1999, finalist). År 1998 blev hon vald hon till Finlands Operaförbunds solist och år 2001 tilldelade Finlands Wagner-förbund henne sitt Bayreuth-stipendium. Sari Nordqvist gjorde sin debut vid Finlands Nationalopera år 1999. Hennes viktigaste roller är Clytannestra i Glucks *Ifigenia i Aulis*, Flora i *La Traviata*, Suzuki i *Madama Butterfly*, Ulrica i *Maskeradbalen*, Lola i *Cavalleria rusticana* och Margret i *Wozzeck*.

Mia Huhta inledde sina sängstudier vid Mellersta Österbottens konservatorium och studerade senare i Utrecht och vid Sibelius-Akademien. Hon har uppträtt som oratorie- och passionssolist med olika orkestrar. Hon har medverkat i Sibelius-Akademins operastudio och haft roller i kammaroperor av Britten, Menotti och Lorzing. I Händels opera *Xerxes* har hon sjungit *Atalanta* och i Mozarts *Trollflöjten* Pamina. Våren 1999 var hon gästsolist vid Estoniateatern och sjöng den kvinnliga huvudrollen i Tambergs opera *Cyrano de Bergerac*. Verket radierades direkt i 15 EBU-länder. Mia Huhta fick specialpris i sångtävlingen i Willmanstrand 1996 och 1999. I mars 1999 vann hon och pianisten Hanna Susitaipale första pris i Pentti Koskimies-liedtävling och år 2000 vann hon också första pris i sångtävlingen Vox Unica.

Åbo Filharmoniska orkesters traditioner som förkämpe för den symfoniska musiken har rötter nästan lika långt tillbaka i tiden som symfonin själv. Musikaliska Sällskapet i Åbo, grundat år 1790, spelade symfonier av Joseph Haydn och Ludwig van Beethoven medan tonsättarna ännu levde. På 1900-talet fördes traditionen vidare då Jean Sibelius dirigerade sin musik vid 18 konserter i staden. Finlands äldsta och en av världens äldsta orkestrar kommunaliserades år 1927 och blev Åbo stadsorkester. Ordinarie dirigenter för Åbo filharmoniska orkester (stadsorkestern) har varit Tauno Hannikainen, Toivo Haapanen, Ole Edgren, Jorma Panula, Paavo Rautio, Pertti Pekkanen, Igor Bezrodnyi, Jacques Mercier och Hannu Lintu. Från hösten 2001 är Juha Kangas orkesterns första gästdirigent. Orkestern ger sina konserter i Åbo konserthus, ritat av Risto Luukkonen och taget i bruk år 1952. Orkestern medverkar i Åbo Operas årliga produktioner, uppträder regelbundet vid Åbo musikfestspel och är en av arrangörerna bakom festivalen för ny musik Aboa musica. Orkestern är också engagerad i verksamheten vid det år 2001 grundade centret för nordisk musik i Åbo. Detta är Åbo filharmoniska orkesters första BIS-skiva.

Ulf Söderblom är Finlands främsta operadirigent. År 1957 engagerades han av Finlands Nationalopera och verkade som dess kapellmästare fram till pensioneringen år 1994, de sista tjugo åren som operans överkapellmästare. Från år 1967 har han också lett ett stort antal premiärer vid operafestivalen i Nyslott. Han har också varit konstnärlig ledare för Helsing-

fors stadsorkester och Lahtis stadsorkester (Sinfonia Lahti). Operakonstens vänner är Ulf Söderblom tack skyldiga för ett outtröttligt arbete den finländska operan till fromma. Ulf Söderblom har dirigerat Merikantos opera *Juha* på Edinburgs musikfestspel och Kokkonens *De sista frestelserna* på Metropolitan, i London, Zürich, Wiesbaden och Berlin i samband med Nationaloperans gästspel. Han dirigerade uruppförandet av Sallinenns *Kullervo* på operan i Los Angeles och han har besökt flera europeiska operahus som gästdirigent.

Mikko Heiniö

Mikko Heiniö (s. 1948) on Suomen monipuolisimpia musiikkivaikuttajia – säveltäjä, musiikin tutkija, musiikki-kirjailija ja luottamusmiehenä. Hän opiskeli sävellystä Suomessa Joonas Kokkonen ja Länsi-Berlinissä Witold Szalonekin johdolla ja suoritti Sibelius-Akatemian sävellysdiplomin 1977. Heiniö opiskeli myös musiikkitehdettä ja väitteli tohtoriksi 1984 Helsingin yliopistossa. Hänet nimitettiin Turun yliopiston musiikkitehteen professoriksi 1986. Suomen säveltäjä ry:n puheenjohtajana hän on toiminut vuodesta 1992.

Säveltäjänä Heiniötä voisi sanoa postmoderniksi pluralistiksi. Hän käyttää hyväkseen modernin musiikin lukuisia eri tyylyjä ja tekniikoita, mutta yksityiskohtien rikkaus ja vaihtelevat tunnelmat eivät peitä toimivaa kokonaisuutta. Heiniön harmonia ja melodia perustuvat usein tarkoin rajattuun – modaaliseen tai 12-säveliseen – materiaaliin, jota käsitellään pikemmin vapaatonaisesti kuin atonaalisesti. Konstruktivisista puolistaan huolimatta hänen musiikkiaan on luonnehdittu vahvasti emotionaaliseksi ja helposti lähestyttäväksi. Tyylin peruspiirteinä on pidetty impressionistien värikästä sointiasua sekä energistä rytmiiä, jossa on vaikutteita latinalaisamerikkalaisesta musiikista sekä jazzista ja rockista. Erityisesti 80-luvulla hän viljeli voimakkaita tyyli- ja stakoahtia yhden ja saman teoksen sisällä (esim. *Possible Worlds* 1987). Joissakin teoksissa yhdistyy eri lajityyppejä: neljäs pianokonsertto (*Genom kvällen* 1986) on samalla kuoro- ja kuudes (*Hermes* 1994) ja seitsemäs (*Khora* 2001) pianokonsertto ovat tanssiteatterille (ERI) kirjoitettua musiikkia; kuudennessa sinfoniaorkesteria täydentää sopraanosolisti ja seitsemän orkesteriosuudesta vastaa lymfositoinyhtye.

Heiniön yli kuudenkymmenen opuksen tuotannon pääteoksiin kuuluvat suuret orkesteriteokset, kuten kuusi pianokonserttoa, orkesterilaulusarja *Vuelo de alambre* (1983), sinfoniat *Possible Worlds* ja *Yön ja rakkauten lauluja* (1997) sekä *Wind Pictures* kuorolle ja orkesterille (1991), mutta hän on myös merkittävä kamarimusiikki- ja kuorosäveltäjä. Suomen Kansallisooppera on tilannut Heiniöltä kokoillan oopperan, jonka kantaesitys on suunniteltu vuodelle 2005.

Musiikintutkijana Heiniö on julkaissut kymmenkunta kirjaa ja pari sataa artikkelia. Hänen erikoisalaansa on uusi suomalaisen musiikki, josta hän kirjoittanut sekä aate- että sävellyshistoriallisia teoksia. Hänen kirjansa *Aikamme musiikki* (1995) on neljäs osa Suomen musiikin historiaa, jolle

myönnettiin vuoden 1997 Tieto-Finlandia -palkinto. Omaa sävellystyötään sekä esteettisiä ja kulttuuripoliittisia näkemyksiään Heiniö esittelee kirjassaan *Sanat sävelintä* (1997). Heiniö viimeisin kirja, *Karvalakki kansakunnan kaapin päällä* (1999), käsittelee kotimaisen oopperan julkisuus-kuvaa.

Turun filharmonisen orkesterin nimikkosäveltäjänä Mikko Heiniö on toiminut vuodesta 1997 alkaen. Orkesterin ohjelmistossa kuullaan jatkuvasti Heiniön orkesteriteoksia ja kamarimusiikkia.

Kare Eskola

Sekä että

Turun tuomiokirkon 700-vuotisjuhlan kunniaksi sävelletty *Riddaren och draken* on tarunomainen eikä sitoudu kiinteästi mihinkään tiettyyn historialliseen aikaan. Mutta samalla aihe liittyy Turun tuomiokirkon kaukaiseen menneisyyteen ainakin kahdella tavoin. Keskiajalla kirkossa oli kaksikin Pyhälle Yrjänälle omistettua alttaria, ja hän säilyi, eritoten Pohjoisissa, suosittuna hahmona vielä uskonpuhdistuksen jälkeenkin. Vuonna 1509 tanskalainen Otto Ruud hyökkäsi mereltä Turkuun, ryösti ja poltti kaupungin ja tuomiokirkon vieden mm. kuuluisan Ejbyn kalkin, joka palautettiin Tanskasta vasta 1920-luvulla ja on nyt nähtävillä kirkon museossa.

Oopperassa lohikäärme, pahuuden voima, henkilöidään ryöväri Sören Drakeen, jonka talutusnuoraan kaupungin opportunistiset kaupapmiehet ovat astuneet ja jonka innokain suosittelee on Ilveiltä. Tarinan keskushahmot ovat kuitenkin ruhtinas Erik ja hänen tyttärensä Marina. Vasta kun Drake – suostuakseen jättämään kaupungin rauhaan – vaatii itselleen Marinan, vanha ja heikko ruhtinas asettuu vastustamaan myöntävyisyyspolitiikkaa. Hän loihitti esiin nuoruutensa ihannekuvan, nimettömän ritarin, jonka Marina omien unelmiensa perusteella kykenee nimeämään: hän on Göran Sköld.

Göran on itse asiassa ruhtinaan ja hänen tyttärensä projekti, unien toteutuma, parempi minä, juuri niin voimakas kuin se kaipuu, joka hänen kohdistuu. Hän on vahva kuin valo, mutta hänen voimansa ei ole fyysistä eikä aggressiivista, hän on kilpi eikä miekka. Kun ilmoitin libretistilleni, Bo Carpelanille, haluavani antaa roolin mezzosopraanolle, hän muokkasi henkilökuvaan androgyyniin suuntaan.

”Rauha meidän aikanamme!” julisti brittimittainen Neville Chamberlain palatuaan 1938 Münchenin neuvotteluihin, joissa Saksalle oli luovutettu sudeettialueita. Mutta puolisen vuotta myöhemmin Hitler otti haltuunsa loputkin Tšekkoslovakiasta, ja sekini oli vasta alkua paljon pahemmalle. ”Rauha meidän aikanamme!” huutavat myös kirkkoopperassani kauppaneuhut, jotka kullalla uskovat voivansa ostaa kaupungille turvan pahaa vastaan.

Hyvän ja pahan vastakkainasetelma on arkkityyppinen muttei kuitenkaan yksioikoinen. Yhden ja saman ihmisen sisältyä löytyy yhtäältä sitä toiveikkua ja ihanteellisuutta, jota Valoisa nainen ja Valoisa kuoro korostavat, toisaalta sitä synkkää pessimismia ja kyynisyyttä, jota Musta nainen ja Tumma kuoro välittävät. Marina muistuttaa, että hänelläkin on sisällään valo ja varjo, riitari ja lohikäärme.

Mustalla ja valkealla on oopperassa omat musiikilliset sävynsä, jotka juontavat kahdesta erillisestä sävelalasta, symmetrisestä moodista. Pimeyden moodi tuottaa dissonoivia kvarttiharmonioita, valkeuden moodi taas pehmeästi soivia terssiharmonioita. Moodit liittyvät yhtä lailla ihmisiin kuin asioihin. Selvimmin melodisen hahmon pimeyden moodi saa Ilveilijän teemassa ja valkeuden moodi taas oopperan pääteemassa, joka liittyy lähinnä Marinaan ja Göranin. Käytännössä valot ja varjot kietoutuvat monin tavoin toisiinsa, ja moodella onkin yhteinen syvärakenne (tritonus + kvartti), joka ohesiin nuotiesimerkkeihin on merkitty hakusilla. Tässäkin tulee esiin pyrkimykseni sekä tuottaa mustavalkoisuutta että kyseenalaistaa sitä. Kaiken kaikkiaan tarina ritarista ja lohikäärmeestä ei ole joko-tai- vaan sekä-että-ooppera.

Mikko Heiniö

Muistiinpanoja libretoista

Kuulina kesinä 1930-luvulla äidilläni ja minulla oli tapana matkalla isäidini ja tädini luo ylös Uudenmaankadun mäelle poiketa Tuomiokirkkoon saadaksemme viileyttä, valoa ja hämääriä tarjoavan hetken korkeiden holvien alla. Yksittäisten äänten kaiku, hiljaisuus ja ajaton aika: hyvin vähän on muuttanut kuluneina lähes 70 vuotena.

Kirjoittaessani tälle ainutlaatuiselle ja vaatealalle ympäristölle tuntu siltä, että minun oli loihdittava esiin teksti, jossa olisi valo ja varjoa, arvokkuutta ja ajattomuutta. Tarina Pyhästä Yrjänästä ja lohikäärmeestä tuntui olevan etsimäni lähimpänä. Turun kaupungin historia taas tarjosi runsain

mitoin rajuja turmia, paljastettuja miekkoja, tuhoavaa tulta. Mutta *Ritarissa* ja *lohikäärmeessä* olennaisia ovat olemassaolon ongelmat, dikotomiat kuten heikkous ja voimakkuus, valoisuus ja pimeys, pahuus ja hyvyys. Mitkään ristiriidat eivät ole yksinkertaisia ja helposti ratkaistavissa. Ulkoista taistelua vastaa sisäinen taistelu, ruhtinas Erikin heikkous on yleisinhimillinen, kuten myös – toivottavasti – Marinan kasvava voima. Göran Sköld on ruumiillistunut kaipuun, unelma, visio ja samalla eräänlainen arvoitus. Hän edustaa sitä, mikä liittyy uskon ja ihmeiden ja valon tarpeeseen. Ulkoinen elämä saa oikeutuksensa ja arvokkuutensa sisäisestä elämästä. unelmiemme voimasta. Göranin jäähyväissanat ovat keskeisiä: ”Teidän on voima, jos usko on sydämessänne. Minä olen kaipuunne. Olen kaikkien ääni ja kuitenkin nimenoton.” Ja hänen äänensä on yhä edelleen ajankohtainen: ”Muistakaa minua. Seiskee pahaa vastassa! Olkaa vahvoja. Valppaita. Näkeviä.”

Tämän lyyrisen draaman libreton työstämiselle antoi vankan pohjan yhteistyö Mikko Heiniön ja Erik Söderblomin kanssa. Entä draaman sanoma? Ehkä se on tämä: joka sitoutuu vain ajalliseen ja trendikkääseen kalpenee pian, kun taas ajaton aina on ajankohtaista – tai ainakin sen pitäisi olla.

Bo Carpelan

Synopsis

Lohikäärme vainoaa kaupunkiamme. Sören Drake rosvojoukkoonne raiskaa, tappaa ja ryöstele kaupunkilla ruhtinaan vetäytyttyä kirkkoon. Kaupunkilaiset ja neljä kauppiasta saapuvat kirkkoon. Draken kanssa on päästy sopimukseen – rauha ostetaan kullalla ja hopealla. Ruhtinas torjuu sopimuksen. Jos lohikäärmeelle antaa periksi, menettää sielunsa. Kaupunki jakautuu ruhtinaan ja kauppiaiden leireihin.

Narri paljasta synn ruhtinaan epärointiin. Marina, ruhtinaan tytär, on lohikäärmeen tavoite. Tytön kohtaloa kauhistellaan, mutta kukaan ei uskalla häntä puolustaa. Marina haluaa puhua Ilveilijän kanssa kahden kesken. Ilveilijä yrittää auttaa Marinaa hyväksymään kohtalonsa. Hukuta lohikäärme sen omaan himoon. Marina torjuu narrin. Yksin etsii Marina voimaa kohdata lohikäärme. ”Tulkoon vain, kohdatkoon mereni.”

Kaupunkilaiset ovat joutuneet pakokauhun valtaan. He vetoavat ruhtinaaseen. Toimi! Ruhtinas epäroii yhä. Hän tuntee voimansa viipyvän aivan lähellään, mutta kansalle se ei riitä.

Aika on kypsä veriselle hedelmälle. Ruhtinas ja Marina kohtaavat ennen Draken tuloa. Ruhtinas on halunnut suojella tytärtään pahudelta, mutta Marina yrittää saada isänsä ymmärtämään että hänessä on voimaa kohdata ”kova, kirkas päivä”.

Sören Drake joukkoineen tunkeutuu kirkkoon. Hän vaatii kultaa, hopeaa ja Marinan itselleen. Lopullakin ruhtinas ja Marina löytävät sen voiman, jota he ovat etsineet, voiman, joka voi voittaa lohikäärmeen. Göran Sköld ilmestyy ja haastaa lohikäärmeen taisteluun. Hän pakottaa lohikäärmeen vetäytymään kirkosta ja kaupungista.

Marina ja ruhtinas vetoavat Göraniin. Jää luoksemme. Mutta hän katoaa – hän on heidän luonaan, jos usko on heidän sydämissään. Ruhtinas tunnustaa Marinan voiman ja tajuaa omansa olevan ehtymässä. Kaupunkilaiset etsivät uskoa tulevaisuuteen.

Erik Pöysti

Curt Appelgren aloitti musiikunransa viulistina Tukholman kuninkaallisessa tilharmonisessa orkesterissa. Laulajana Appelgren debytoi Drottningholmsteaternissa, minkä jälkeen hänet kiinnitettiin Tukholman kuninkaalliseen oopperaan. Onnistunutta ensiesiintymistä seurasiivat kutsut mm. Glyndebourneen Roccon kanssa (*Fidelio*). Glyndebournessa hän on laulanut myös Brittenin oopperassa *Kesäyön unelma* Bottomin osan. Hänen tarkeimpiin oopperaroleihinsa kuuluvat myös Pogner (*Närnbergin mestarilaulajat*), Scarpia (*Tosca*), Johannes Kastaja (*Salome*), Leporello (*Don Giovanni*), *Wozzeckin* nimosa ja kuningas Marke (*Tristan ja Isolde*). Appelgren on esiintynyt mm. Berliinin Staatsoperissa, Moskovan Bolshoissa, Kööpenhamin, Oslon, Rooman, Baselin ja Glasgovan oopperissa sekä Edinburghin festivaalilla. Oopperatyön ohella hän on esiintynyt oratorioissa ja messuissa sekä muiden suurten orkesteriteoksien bassobaritoniosissa.

Helena Juntunen aloitti laulunopinnot Oulun konservatoriossa 15-vuotiaana Airi Tokolan johdolla ja on opiskellut vuodesta 1996 Sibelius-Akatemiassa Anita Välikin ohjauksessa. Hän on esiintynyt Suomen Kansallisoopperassa ja Savonlinnan oopperajuhlilla rooleinaan mm. Barbarina (*Figaron häät*), Ulkomaalainen nainen (*Konsali*) ja Papagena (*Taikauihu*) sekä tehnyt useita rooleja alueoopperoissa. Kesällä 2000 Juntunen voitti Timo Mustakallio -laulukilpailun.

Charlotte Hellekant on viime vuosien aikana noussut kansainvälisten oopperataiteilijoiden eturiviin ja hän on nykyään usein nähty vierailija maailman suurilla oopperanäyttämöillä. Kohokohtia Hellekantint uralla ovat viime aikoina olleet Cherubino *Figaron hässä* Washingtonissa, Torontossa ja Nizzassa, Charlotte (Massenet) *Werther* Washingtonissa ja Judith (Bartók: *Herttua Siniparran linna*) Sir Georg Soltin johdolla. Metropolitanissa ja Pariisin Bastilji -oopperassa Hellekant debytoi jo kaudella 1996-97. Charlotte Hellekant on tehnyt yhteistyötä mm. Kent Naganon, Valeri Gergijevin, Esa-Pekka Salosen ja Neeme Järven kanssa. Hellekant on myös arvostettu aikamme musiikin tulkki. Hän on esiintynyt mm. Erik Bergmanin, György Ligetin ja Hans-Jürgen von Bosen oopperoissa. Ligetin oopperassa *Le Grand Macabre* hän esitti Amandon roolin Salzburgin Festivaaleilla ja Pariisin Chatelet -oopperassa. Tukholman Kuninkaallisen Oopperan televisioituissa esityksissä Hellekant on laulanut Sorlin osan Sven-David Sandströmin oopperassa *Staden* sekä *Carmenin* nimiosan.

Fär-saarilla kotoisin oleva **Rüni Brattaberg** valmistui ensin dokumenttikuvajaajaksi. Hän aloitti laulunopinnot vuonna 1994 ja toimi 1995-97 Kööpenhaminan Kuninkaallisen oopperan kuorossa. Vuonna 1997 hän siirtyi Sibelius-Akatemiaan opiskelemaan Jorma Hynnisen johdolla. Brattabergii ovat opettaneet myös Kim Borg ja Tom Krause. Brattabergin oopperaroleista mainittakoon Plutone (Haydn: *L'Anima del filosofo*), Snare (Wolf-Ferrari: *Sly*), Luka (Walton: *Karhu*) ja vartija (*Rigoletto*), kaikki Zürichissä.

Aki Alamikkotervo on suorittanut laulunopettajalinjan jatkokinnon Oulun konservatoriossa, lisäksi hän on opiskellut Kansallisoopperan oopperastudiossa sekä Italiassa Paolo Silverin johdolla. Vuonna 1989 Alamikkotervo voitti kolmannen palkinnon Timo Mustakallio -kilpailussa. Ensikonserttinsa hän piti vuonna 1993. Aki Alamikkotervo on kuullut Suomen Kansallisoopperan solistikuntaan vuodesta 1999 lähtien. Hänen roolejaan ovat olleet mm. Kalevi Ahon *Hyönnetiselmä*-oopperan Keksijä, Donizettin *Lemmenjuoman* Nemorino, Benjamin Brittenin *Peter Grimesin* Bob Boles, Stephen Sondheimin *Sweeney Todd* -musikaalin Pirelli ja Haydnin *Orlando Paladinin* Licone ja Sallisen *Kuningas Lear* -oopperan Narri. Savonlinnan Oopperajuhlilla Ala-

mikkotervoa on kuultu vuosina 1997 ja 1998 Leoncavallon *Pajaton* Bepon roolissa ja vuosina 2000 ja 2001 *Aika ja uni*-oopperassa. Oopperaroolien lisäksi Alamikkotervo esiintyy säännöllisesti oratorioiden ja passioiden tenorisolistina.

Sari Nordqvist valmistui musiikin maisteriksi Sibelius-Akatemiasta vuonna 1999. Jo opiskeluaikanaan hän esiintyi useissa tehtävissä mm. Porin ja Tampereen oopperoiden produktioissa sekä orkesteriteosten solistina. Kilpailumenestyksiä Nordqvist on saavuttanut mm. Kangasniemen laulukilpailussa (1997, toinen palkinto) sekä Tampereen oopperan Grand Prix -kilpailussa (1999, finalisti). Suomen Oopperaliiton vuoden solistiksi hänet valittiin 1998 ja Suomen Wagner-seura myönsi hänelle Bayreuth-stipendin vuonna 2001. Debyyttinsä Suomen Kansallisoopperassa Sari Nordqvist teki vuonna 1999. Hänen tärkeimpiä oopperarolejaan ovat Gluckin *Ifigenia Aulissa* -teoksen Clytemnestre, *La Traviatan* Flora, *Madama Butterflyn* Suzuki, *Naamiohuvien* Ulrica, *Cavalleria rusticanan* Lola sekä *Wozzeckin* Margret.

Mia Huhta aloitti lauluopintonsa Keski-Pohjanmaan konservatoriossa, jonka jälkeen hän on opiskellut Utrechtiin Musiikki korkeakoulussa ja Sibelius-Akatemiassa. Hän on esiintynyt lukeisten orkesteriiden solistina oratorio- ja passioitehtävissä. Sibelius-Akatemian oopperastudion esitysten lisäksi hänellä on ollut rooleja Brittenin, Menottin ja Lorzingin kamarioopperoissa. Händelin oopperassa *Xerxes* hän on laulanut Atalantan ja Mozartin *Taikahuilussa* Paminan roolin. Kevätkaudella 1999 Mia Huhta vieraili Estonian-teatterissa Tambergin oopperassa *Cyrano de Bergerac*, jossa hän lauloi naispääosan, Roxannen roolin. Teos lähetettiin suorama radiointina 15 EBU-maahan. Lappeenrannan valtakunnallisissa laulukilpailuissa Mia Huhta sai erikoispalkinnon 1996 ja 1999. Maaliskuussa 1999 hän voitti yhdessä pianisti Hanna Susitaipaleen kanssa ensimmäisen palkinnon Pentti Koskimies -liedkilpailuissa ja vuonna 2000 myös ensimmäisen palkinnon Vox Unica -laulukilpailussa.

Turun filharmonisen orkesterin perinteet sinfoniamusiikin esitaistelijana ovat miltei yhtä pitkät kuin itse sinfonian historia. Vuonna 1790 toimintansa aloittanut Turun Soittanollinen Seura soitti Joseph Haydnin ja Ludwig van Beethovenin sinfoniaita modernina musiikkina säveltäjien vielä eläessä;

1900-luvulle tultaessa perinteitä jatkoi Jean Sibelius, joka johti Turussa omaa musiikkiaan 18 konsertissa. Suomen vanhin ja maailman vanhimpiin kuuluva orkesteri kunnallistettiin vuonna 1927 kaupunginorkesteriksi. Turun filharmonisen orkesterin (kaupunginorkesterin) vakinaisina kapellimestareina ovat toimineet Tauno Hannikainen, Toivo Haapana, Ole Edgren, Jorma Panula, Paavo Rautio, Pertti Pekkanen, Igor Bezrodny, Jacques Mercier ja Hannu Lintu. Syksystä 2001 lähtien orkesterin päävierailija on Juha Kangas. Suurin osa konserteista pidetään vuonna 1952 valmistuneessa, Risto Luukkosen suunnittelemassa Turun konserttitalossa. Orkesteri on mukana Turun Oopperan vuosittaisissa oopperaproduktioissa. Se esiintyy säännöllisesti Turun musikkijuhlilla ja on yksi uuden musiikin Aboa musica -festivaalin järjestäjästä. Filharmoninen orkesteri on keskeisesti mukana myös vuonna 2001 perustetun Turun Pohjoismaisen musiikin keskuksen toiminnassa. Tämä on Turun filharmonisen orkesterin ensimmäinen BIS-levy.

Ulf Söderblom on Suomen merkittävin oopperakapellimestari. Vuonna 1957 hänet kiinnitettiin kapellimestariksi Suomen Kansallisoopperaan, jossa hän toimi vuoteen 1993 saakka, viimeiset kaksikymmentä vuotta ylikapellimestarina. Savonlinnan oopperajuhlilla hän on johtanut vuodesta 1967 lähtien lukuisia produktioita. Söderblom on työskennellyt myös Helsingin ja Lahden kaupunginorkesterin (Sinfonia Lahti) taiteellisenä johtajana. Oopperataiteen ystävät saavat kiittää Ulf Söderblomia suomalaisen oopperan tunnetuksi tekemisen väsymättömänä esitaistelijana. Suomen Kansallisoopperan vierailuilla Ulf Söderblom on johtanut Merikannon *Juhan* Edinburghin musikkijuhlilla ja Kokosen *Vimeiset kiusaukset* New Yorkin Metropolitanissa, Lontoossa, Zürichissä, Wiesbadenissa ja Berliinissä. Sallisen *Kullervon* kantaesityksen hän johti Los Angelesin oopperassa, minkä lisäksi hän on vierailullt useissa eurooppalaisissa oopperataloissa.

Mikko Heiniö

Mikko Heiniö (geb. 1948) ist eine der vielseitigsten Gestalten des finnischen Musiklebens: Komponist, Musikwissenschaftler, Autor und Mitglied verschiedener Ausschüsse und Kommissionen. Er studierte Komposition bei Joonas Kokkonen an der Sibelius Akademie und bei Witold Szalonek in Berlin; 1977 erhielt er sein Kompositionsdiplom an der Sibelius Akademie. Daneben promovierte er in Musikwissenschaft an der Universität von Helsinki (1984), ist Professor für Musikwissenschaft an der Universität Turku seit 1986 und Vorsitzender der Gesellschaft finnischer Komponisten seit 1992.

Den Komponisten Heiniö könnte man als postmodernen Pluralisten bezeichnen. Obwohl er von den zahllosen unterschiedlichen Stilen und Techniken moderner Musik regen Gebrauch macht, so erlaubt er dem Detail- und Stimmungsreichtum nicht, den Gesamtzug zu überdecken. Harmonik und Melodik sind oftmals auf modales oder Zwölfton-Material beschränkt, das eher freitonale denn atonale behandelt wird. Trotz der konstruktivistischen Tendenzen wird seine Musik als sehr emotional und leicht zugänglich beschrieben. Eine Grundeigentümlichkeit seines Stils ist die Verwendung farbenreicher, impressionistischer Timbres und energische Rhythmen, in denen Echos lateinamerikanischer Musik, des Jazz und des Rock mitschwingen. Insbesondere in den Achtziger Jahren pflegte er starke stilistische Kontraste innerhalb ein und desselben Werks zu etablieren (z.B. *Possible Worlds*, 1987). Einige seiner Werke sind eine Synthese verschiedener Gattungen: Sein *Viertes Klavierkonzert (Genom kvällen, 1986)* ist zugleich ein Chorwerk, das *Sechste (Hermes, 1994)* und das *Siebte Klavierkonzert (Khora, 2001)* wurden für das ERI Tanztheater komponiert; in *Hermes* wird das Symphonieorchester um einen Solo-Sopran erweitert, während in *Khora* ein Schlagzeugensemble die Orchesterrolle übernimmt.

An der Spitze des bislang aus rund siebzig Kompositionen bestehenden Werkverzeichnisses von Heiniö stehen großformatige Orchesterwerke wie die sieben Klavierkonzerte, der Orchesterliedzyklus *Vuelo de alambre* (1983), die Symphonien *Possible Worlds* und *Song of Night and Love* (1997) sowie die *Wind Pictures* für Chor und Orchester (1991); außerdem hat Heiniö bemerkenswerte Beiträge zur Kammer- und Chormusik geliefert. Die Finnische Nationaloper hat bei ihm eine abendfüllende Oper in Auftrag gegeben, die im Jahr 2005 uraufgeführt werden soll.

Der Musikwissenschaftler Heiniö hat sich auf neue finnische Musik spezialisiert und rund ein Dutzend Bücher und einige hundert Artikel sowohl philosophischer wie historischer Art geschrieben. Sein Buch *Zeitgenössische Musik* (1995) ist Band 4 einer Geschichte der finnischen Musik, die 1997 den Finlandia Preis für Sachbücher gewann. Seine Ansichten über die Ästhetik und die kulturpolitischen Aspekte seiner eigenen Musik sind in dem 1997 veröffentlichten (finnischsprachigen) Buch *Sanat sävelistä* versammelt; sein jüngstes Buch, *Karvalakki kansakunnan kaapin päällä* (1999), beschäftigt sich mit dem Bild der finnischen Oper in der Öffentlichkeit.

Mikko Heiniö ist seit 1997 *composer-in-residence* des Philharmonischen Orchesters Turku; Orchester- und Kammermusikwerke von Heiniö gehören zum ständigen Repertoire des Orchesters.

Kare Eskola

Ritter und Drache zugleich

Riddaren och draken (Der Ritter und der Drache), die Oper, die zum 700. Jahrestag des Doms von Turku komponiert wurde, basiert eher auf einer Legende denn auf einer historisch verortbaren Begebenheit. Gleichwohl blickt sie auf mindestens zwei Arten auf die Geschichte des Doms zurück: Im Mittelalter hatte die Kirche nicht einen, sondern zwei Altäre, die dem besonders in den nordeuropäischen Ländern auch nach der Reformation verehrten hl. Georg geweiht waren. Im Jahr 1509 griff ein Däne namens Otto Ruud Turku vom Meer aus an; er plünderte und rasierte Stadt und Dom. Zu seiner Beute gehörte der berühmte Ejby-Kelch, der bis in die 1920er in Dänemark blieb, nun aber im Dom-Museum gezeigt wird.

In der Oper wird der Drache – Symbol der Mächte des Bösen – von Sören Drake (Drache) personifiziert, einem Banditen, dem die opportunistischen Kaufleute der Stadt nach der Nase tanzen und dessen großer Verbündeter der Hofnar ist. Die Hauptfiguren des Stücks indes sind Fürst Erik und seine Tochter Marina. Erst als Drake sich die Hand von Marina für seine Einwilligung ausbedingte, die Stadt in Ruhe zu lassen, bringt der schwache, alte Fürst etwas Widerstandsgeist auf. Er beschwört ein Idol seiner Jugendzeit herauf, einen heldenhaften, namenlosen Ritter, den Marina aus ihren Träumen kennt: es ist Göran Sköld (Georg Schild).

In der Tat ist Göran eine Projektion des Fürsten und seiner Tochter, eine Erfindung ihrer Träume, ein besseres

Alter ego, so stark wie das Verlangen nach ihm. Er hat die Kraft des Lichts, aber seine Macht ist weder physisch noch aggressiv; er ist Schild und nicht Schwert. Als ich meinem Librettisten, Bo Carpelan, sagte, ich wolle die Rolle einem Mezzosopran geben, schuf er einen androgynen Charakter.

„Peace in our time!“ („Friede für unsere Zeit!“) verkündete der britische Premierminister Neville Chamberlain bei seiner Rückkehr aus München im Jahr 1938, nachdem das Sudetenland an Deutschland abgetreten worden war. Doch sechs Monate später eroberte Hitler den Rest der Tschechoslowakei, und das war nur der Anfang; es sollte noch weit schlimmer kommen. „Fred i vår tid!“ („Frieden für unsere Zeit!“) rufen die Kaufleute in meiner Kirchen-Oper im Glauben, mit Gold könne man der Stadt den Schutz vor dem Bösen erkaufen.

Die Gegenüberstellung von Gut und Böse ist archetypisch, aber alles andere als simpel. In ein und derselben Person können Optimismus und Idealismus (unterstrichen von der Weißen Dame und dem Weißen Chor), aber auch düsterer Pessimismus und Zynismus (Schwarze Dame und Dunkler Chor) zusammenleben. Marina hebt hervor, daß auch sie eine Mischung aus Licht und Schatten, aus Ritter und Drache sei.

Schwarz und Weiß haben in der Oper ihre eigenen musikalischen Nuancen; es sind zwei symmetrische Modi, die aus zwei kontrastierenden Skalen abgeleitet sind. Der dunkle Modus erzeugt dissonante Quartetten, der helle Modus weiche Terzharmonien. Diese Modi können gleichermaßen den Menschen und Dingen zugeschrieben werden. Der dunkle Modus ist am deutlichsten im Thema des Narren erkennbar, der helle Modus hingegen im Hauptthema der Oper, das vor allem mit Marina und Göran verbunden ist. In der Praxis sind Licht und Schatten intrainkat miteinander verwoben; die Modi etwa haben dieselbe Tiefenstruktur (Tritonus plus Quarte; vgl. die eckigen Klammern der Musikbeispiele). Dies ist ein weiteres Beispiel meines Versuchs, die Dichotomie von Schwarz und Weiß sowohl zu erzeugen wie in Frage zu stellen.

Mikko Heiniö

Einige Anmerkungen zum Libretto

Während der heißen Sommer der Dreißiger Jahre machten meine Mutter und ich auf dem Weg zu meiner Großmutter und meiner Tante, die auf einer Anhöhe lebten, gewöhnlich einen Abstecher in den Dom, um einen Moment der Kühle,

des lichten und dämmerigen Dunkels unter dem emporstrebenden Gewölbe zu genießen. Das Echo von Stimmen, die Stille und die Zeitlosigkeit: wenig hat sich verändert in den fast 70 Jahren, die seither vergangen sind.

Ich spürte, daß ich für dieses einzigartige und imposante Milieu einen Text von Licht und Schatten, von Würde und Zeitlosigkeit würde heraufbeschwören müssen. Die Legende von hl. Georg und dem Drachen schien dem, wonach ich suchte, am nächsten zu kommen. Die Stadtgeschichte von Turku stellte ihrerseits eine Fülle von gewaltsamen Katastrophen, blanker Schwerter und verheerender Brände zur Verfügung. Die zentralen Themen in *Der Ritter und der Drache* aber sind Fragen des Seins – Dichotomien wie Schwäche und Stärke, Licht und Dunkelheit, Gut und Böse. Keiner der Konflikte ist einfach und leicht zu klären. Die äußeren Kämpfe korrespondieren den inneren. Fürst Eriks Schwäche ist, wie auch – hoffentlich – Marinas wachsende Stärke, allgemein. Göran Sköld ist die personalisierte Sehnsucht, ein Traum, eine Vision, und gleichzeitig birgt er ein Rätsel. Er verkörpert unser Bedürfnis nach Glaube, Wundern und Licht. Das äußere Leben findet Rechtfertigung und Wert in unserem inneren Leben, die Stärke unserer Träume. Görans Abschiedsworte sind hierfür bezeichnend: „Stark seid Ihr, wenn Glaube in Euren Herzen wohnt. Ich bin eure Sehnsucht. Ich bin die Stimme all dessen, was noch ohne Namen ist.“ Und seine Stimme ist so aktuell wie nur je: „Denkt an mich. Trotz dem Bösen! Seid stark. Wachsam. Hellsichtig.“

Meine enge Partnerschaft mit Mikko Heiniö und Erik Söderblom schuf eine starke Grundlage für die Arbeit am Libretto dieses Lyrischen Dramas. Und seine Botschaft? Vielleicht ist es dies: Das, was sich nur den Moden der Zeit andient, wird bald seinen Reiz verlieren, aber das Zeitlose wird – oder sollte wenigstens – immer aktuell bleiben.

Bo Carpelan

Handlung

Die Stadt wird von einem Drachen, Sören Drake, und seiner Räuberbande heimgesucht. Plünderungen, Mord und Vergewaltigungen sind das Schicksal der Bürger, seit der Fürst Zuflucht in der Kirche gesucht hat. Die Bürger und vier Kaufleute betreten die Kirche, und mit dem Drachen wird ein Friedensabkommen getroffen: Mit Gold und Silber muß der Frieden erkaufte werden. Der Fürst verweigert die Zustim-

mung. Wer sich dem Drachen ergebe, verliere seine Seele. Die Stadt ist gespalten zwischen Kaufleuten und Fürsten.

Der Narr enthüllt den Grund für die Weigerung des Fürsten. Marina, des Fürsten Tochter, ist das Ziel des Drachen. Alle beklagen Marinas Schicksal, doch niemand kommt zu ihrer Verteidigung. Marina läßt die Kirche räumen und bittet den Narren um Hilfe. Der Narr versucht, Marina dazu zu bewegen, ihr Schicksal anzunehmen und ihre Meinung zu ändern – den Drachen in seinem eigenen Verlangen zu ertränken. Marina weist den Narren zurück. Auf sich selbst gestellt, sucht sie Kraft zu sammeln, um dem Drachen zu begegnen. „Laß ihn kommen, meine See zu treffen.“

In der Stadt ist Panik ausgebrochen. Die Bürger flehen den Fürsten an: „Handle!“ Der Fürst zögert, er spürt, wie er Kraft und Mut gewinnt, aber auch, daß die Leute resigniert sind – die Zeit ist reif für blutige Taten. Vor der Ankunft des Drachens trifft der Fürst Marina. Er hatte Marina vor dem Bösen zu schützen gesucht, aber sie versucht ihm klarzumachen, daß sie „dem rauhen, hellen Tag“ begegnen wolle und könne.

Der Drache dringt in die Kirche ein. Er verlangt Gold, Silber und Marina. Nun endlich finden der Fürst und Marina die Kraft, die sie suchten, die Kraft, die den Drachen zerstören kann. Göran Sköld erscheint und fordert den Drachen heraus. Nach kurzem Kampf vertreibt Göran den Drachen aus der Stadt.

Marina und der Fürst bitten Göran zu bleiben, aber er verabschiedet sich. Er werde bei ihnen sein, wenn Glaube in ihren Herzen ist. Der Fürst erkennt Marinas Kraft und sieht, daß seine Zeit vorbei ist. Die Bürger gewinnen wieder Vertrauen in die Zukunft.

Erik Pöysti

Curt Appelgren begann seine Karriere als Violinist im Royal Stockholm Philharmonic Orchestra und hatte sein Sängere debüt am Theater Drottningholm, bevor ihm ein Engagement an der Königlichen Oper von Stockholm angeboten wurde. Seinem Debüt folgten bald schon Einladungen, u.a. den Rocco (*Fidelio*) in Glyndebourne zu singen, wo er auch den Bottom in Britens *A Midsummer Night's Dream* gesungen hat. Zu seinen Rollen gehören Pogner (*Meistersinger*), Scarpia (*Tosca*), Johannes der Täufer (*Salomé*), Leporello (Don Giovanni), die Titelrolle im *Wozzeck* und König Marke (*Tristan und Isolde*). Engagements führten ihn an die Berliner

Staatsoper, das Moskauer Bolschoi Theater, die Opernhäuser von Kopenhagen, Oslo, Rom, Basel und Glasgow und zum Edinburgh Festival. Zu seinem Repertoire zählen auch Oratorien, Messen und die Baßbaritonpartien in Orchesterwerken mit Vokalbesetzung.

Helena Juntunen nahm im Alter von 15 Jahren ihr Gesangstudium bei Airi Tokola am Konservatorium von Oulu auf. Seit 1996 ist sie Schülerin von Anita Välikki an der Sibelius Akademie. An der Finnischen Nationaloper und beim Opernfestival von Savonlinna gehörten die Barbarina (*Le nozze di Figaro*), die Ausländerin (*The Consul*) und Papagena (*Zauberflöte*) zu ihren Rollen, außerdem ist sie in einer Reihe von Rollen an anderen finnischen Opern aufgetreten. Im Sommer 2000 gewann sie den Timo Mustakallio Wettbewerb.

Charlotte Hellekant ist regelmäßiger Gast an den bedeutendsten Opernhäusern. Höhepunkte ihrer Karriere sind Cherubino (*Le nozze di Figaro*; Washington, Toronto, Nizza), Charlotte (*Werther*; Washington) und Judith (*Herzog Blauharts Burg*; unter der Leitung von Sir Georg Solti). In der Spielzeit 1996/97 hatte sie ihr „Met“- und ihr Bastille-Debüt mit so berühmten Dirigenten wie Kent Nagano, Valeri Gerгиеv, Esa-Pekka Salonen und Neeme Järvi hat sie zusammengearbeitet. Als hoch geschätzte Interpretin zeitgenössischer Musik hat Charlotte Hellekant in Opern von Erik Bergman, György Ligeti, Hans-Jürgen von Bose und anderen gesungen. Bei den Salzburger Festwochen und im Pariser Châtelet sang sie Amando in Ligetis Oper *Le Grand Macabre*. An der Königlichen Oper von Stockholm sang sie Sorli in der (vom Fernsehen übertragenen) Aufführung von Sven-David Sandströms Oper *Staden* sowie die Titelrolle in *Carmen*.

Rüni Brattaberg, auf den Färöern geboren, begann als Dokumentarphotograph, wandte sich aber 1994 dem Gesang zu; 1995 bis 1997 sang er im Chor der Königlichen Oper von Kopenhagen. 1997 nahm er ein Studium an der Sibelius Akademie bei Jorma Hynninen auf; Unterricht erhielt er auch von Kim Borg und Tom Krause. Zu Brattabergs Repertoire gehören Plutone (Haydns *L'Anima del filosofo*), Snare (Wolfferraris *Sly*), Luka (Waltons *The Bear*) und den Gerichtsdiener im *Rigoletto* (alle in Zürich).

Aki Alamikkotervo hat Stimmbildung mit einem Diplom des Konservatoriums von Oulu abgeschlossen und am Opernstudio der Finnischen Nationaloper sowie bei Paolo Silveri in Italien studiert. Der Gewinner des Dritten Preises beim Timo Mustakallio Wettbewerb 1989 hatte sein Debüt 1993. Zu seinen Rollen als Solist an der Finnischen Nationaloper gehören seit 1999 Der Erfinder (Kalevi Aho*s Insektenleben*), Nemorino (*L'elisir d'amore*), Bob Boles (*Peter Grimes*), Pirelli (*Sweeney Todd*), Licone (Haydn*s Orlando paladino*) und der Narr in Sallinen*s König Lear*. 1997 und 1998 trat er beim Opernfestival von Savonlinna als Bepo (*Pagliacci*) auf, 2000 und 2001 in der Opern-Trilogie *The Age of Dreams*. Neben seinen Opernrollen singt Aki Alamikkotervo häufig die Tenorpartien in Oratorien und Passionen.

Sari Nordqvist schloß 1999 ihr Studium an der Sibelius Akademie ab. Noch zu ihrer Studienzeit trat sie in einer Reihe von Opernproduktionen in Pori und Tampere sowie als Solistin in Orchesterwerken auf. Die Gewinnerin des zweiten Preises beim Kangasniemi Gesangswettbewerb 1997 war eine der Finalistinnen beim Grand Prix der Oper von Tampere 1999. Die Vereinigung der finnischen Opern wählte sie 1998 zur Solistin des Jahres, und die Finnische Wagner-Gesellschaft gewährte ihr 2001 ein Bayreuth-Stipendium. Seit ihrem 1999er Debüt an der Finnischen Nationaloper hat Sari Nordqvist die Clytemnestra (Glucks *Iphigénie en Aulide*), Flora (*La Traviata*), Suzuki (*Madama Butterfly*), Ulrica (*Un ballo in maschera*), Lola (*Cavalleria rusticana*) und Margret (*Wozzeck*) gesungen.

Mia Huhta nahm ihr Gesangsstudium am Konservatorium von Zentral-Ostböhmen und setzte sie an der Musikakademie von Utrecht und der Sibelius Akademie fort. Sie hat Solo- partien in Oratorien und Passionen mit zahlreichen Orchestern gesungen, bei Aufführungen des Opernstudios der Sibelius Akademie und in Kammeropern von Britten, Menotti und Lortzing. Auch die Rolle der Atalanta in Händels *Xerxes* und der Pamina in Mozarts *Zauberflöte* gehören zu ihrem Repertoire. Im Frühjahr 1999 sang sie als Gast die weibliche Hauptrolle (Roxanne) in Tamberg*s Cyrano de Bergerac* am Estländischen Theater. Diese Aufführung wurde live in 15 europäische Länder übertragen. Die Sonderpreisträgerin des Lappeenranta Gesangswettbewerbs 1996 und 1999 wurde im

März 1999 mit der Pianistin Hanna Susitaipale Gewinnerin des Pentti Koskimies Liedwettbewerbs und erhielt den Ersten Preis beim Vox Unica Gesangswettbewerb 2000.

Die Tradition des **Philharmonischen Orchesters Turku** als Vorkämpfer für die symphonische Musik ist beinahe so alt wie die Geschichte der Symphonie selber. 1790, als die Musikgesellschaft Turku gegründet wurde, waren die Symphonien von Joseph Haydn und Ludwig van Beethoven „moderne“ Musik und ihre Komponisten noch am Leben. Die Tradition wurde im 20. Jahrhundert von Jean Sibelius fortgesetzt, der 18 Konzerte mit eigenen Werken in Turku dirigierte. Das älteste Orchester Finnlands und eines der ältesten der Welt ging 1927 in städtische Trägerschaft über. Zu den regelmäßigen Dirigenten des Philharmonischen Orchesters Turku gehören Tauno Hannikainen, Toivo Haapanen, Ole Edgren, Jorma Panula, Paavo Rautio, Pertti Pekkanen, Igor Bezrodnyj, Jacques Mercier und Hannu Lintu. Seit dem Herbst 2001 ist Juha Kangas der Erste Gastdirigent des Orchesters. Die meisten der Konzerte finden im Konzertsaal von Turku statt, der von Risto Luukkonen entworfen und 1952 eröffnet wurde. Das Orchester spielt jährlich bei Produktionen der Oper von Turku, tritt regelmäßig beim Turku Musikfestival auf und ist einer der Organisatoren des „Aboa musica“-Festivals für neue Musik. Das Philharmonische Orchester Turku ist außerdem eng mit dem Nordeuropäischen Musikzentrum verbunden, das 2001 in Turku gegründet wurde. Die vorliegende Einspielung ist die erste Aufnahme des Philharmonischen Orchesters Turku für BIS.

Ulf Söderblom ist Finnlands führender Operndirigent. 1957 unterschrieb er einen Vertrag an der Finnischen Nationaloper, an der er bis zu seinem altersbedingten Ausscheiden 1993 geblieben ist; in den letzten zwanzig Jahren bekleidete er den Posten des Chefdirigenten. Außerdem leitete er ab 1967 zahlreiche Produktionen beim Savonlinna Opernfestival. Daneben war er Künstlerischer Leiter des Lahti Symphony Orchestra und des Helsinki Philharmonic Orchestra. Die Freunde der finnischen Oper sind Ulf Söderblom für seinen unermüdlenden Einsatz bei der Verbreitung der finnischen Oper zu Dank verpflichtet. Auf Tournee mit der Finnischen Nationaloper hat er Merikanto*s Juha* beim Edinburgh Festival und Kokkonens *Die letzten Versuchungen* an der

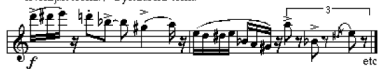
New Yorker „Met“, in Zürich, Wiesbaden und Berlin dirigiert. In Los Angeles hat er die Uraufführung von Sallinen's *Kullervo* geleitet. An zahlreiche europäische Opernhäuser wurde er zu Gastdirigaten eingeladen.

Musical examples

Pimeyden moodi / Mörkrets modus

Ilveilijän teema / Gycklaren's teema

Valkeuden moodi / Ljustets modus

Pästeema / huvuteema (Marina & Göran)

Recording data: 2000-11-14/17 at Turku Concert Hall, Finland
Recording engineer: Matti Heimonen
Neumann, Schoeps and DPA microphones; Sony DMX R 100
mixer; Fostex D 2424 recorder; Stax headphones;
Genelec active monitoring

Producer: Laura Heikinheimo

Production supervisor: Tero-Pekka Henell

Digital editing: Matti Heimonen

Cover texts: © Kare Eskola, Bo Carpelan, Mikko Heiniö and

Erik Pöysti 2001

Cover text editor: Kare Eskola

Sub-editing: Andrew Barnett

Cover text translation into Swedish: Brita Löflund,

Kitty von Wright

Cover text translation into English: Susan Sinisalo

Cover text translation into German: Horst A. Scholz

Libretto translation into Finnish: Mikko Heiniö

Libretto translation into English: David McDuff

Front cover photo: Robert Seger

Typesetting, lay-out: Kyllikki & Andrew Barnett,

Compact Design Ltd., Saltdean, Brighton, England

Colour origination: Jenson Studio Colour, Leeds, England

BIS CDs can be ordered from our distributors worldwide.

If we have no representation in your country, please contact:

BIS Records AB,

Stationsvägen 20,

S-184 50 Åkersberga,

Sweden

Tel.: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 30

Fax: 08 (Int.+46 8) 54 41 02 40

e-mail: info@bis.se

Website: <http://www.bis.se>

© 2000 & © 2001,

BIS Records AB, Åkersberga.

**The composer wishes to thank the University of Turku.
Special thanks to the Turku Opera Society.**

Riddaren och Draken

Handlingen utspelas i en domkyrka

INTRADA

(Längs mittgången intågar en brokig skara stadsfolk med de fyra köpmännen i spetsen.)

Stadsfolk:

Fred i vår tid!
Guld åt draken!
Templet vårt värn!
Guidet vårt värn!
Fred!
Fred i vår tid!

Fyra köpmän:

Blås, trumpetare!
Drakens gift
kan ej mera
skada vår stad.
Med guld
tätas käften
och med silver
rör sig livet
runt sitt nav.

Köpmän och stadsfolk:

Fred,
fred i vår tid
manar vi fram
med rika gåvor.

Furst Erik *(tråder plötsligt fram):*

Halt!
Hejda de fagra löften!
Svek är er fana!
Hejda ert skryt!
Lyssna, ni
med jord på händerna,
med fiskfjäll, spissot,
ni trårucklens folk:
Listrig är draken,
köpslår om själar,
Förrädda blir vi

The Knight and the Dragon

The events take place in a cathedral

INTRADA

(Down the centre aisle a motley crowd of townsfolk marches in, led by the Four Merchants.)

Townsfolk:

Peace in our time!
Gold for the dragon!
The temple as our protection!
The gold as our protection!
Peace!
Peace in our time!

Four Merchants:

Blow, trumpeters!
The dragon's poison
Can no longer
Harm our town.
With gold
The jaw is tightened
And with silver
Life revolves
Around its hub.

Merchants and Townsfolk:

Peace,
Peace in our time
We conjure forth
With sumptuous gifts.

Prince Erik *(suddenly steps forward):*

Halt!
Stop your fine promises!
Deceit is your banner!
Stop your bragging!
Listen, you
Who have dirt on your hands,
Fish-scales, hearth-soot,
People of the hovel:
The dragon is cunning,
Bargains for souls,
We'll be betrayed

Ritari ja Lohikäärme

Tapahtuu katedraalissa

INTRADA

(Keskiikäytävää marssi kirjava joukko kaupungin väkeä etunenässä neljä kauppiasta.)

Kaupungin väkeä:

Rauha meidän aikaamme!
Kulta lohikäärmeelle!
Temppeli suojanamme!
Kulta suojanamme!
Rauha!
Rauha meidän aikaamme!

Neljä kauppiasta:

Puhaltakaa, trumpetinsoittajat!
Lohikäärmeen myrky
ei voi enää
vahingoittaa kaupunkiamme.
Kullalla
tukitaan kita
ja hopealla
kiertää elämä
napansa ympärillä.

Kauppiat ja kaupungin väkeä:

Rauhan,
rauhan meidän aikaamme
loihdimme esiin
riikkailla lahjoilla.

Ruhtinas Erik *(astuu äkkiä esiin):*

Seis!
Hillitkää koreita lupauksianne!
Petos on lippunanne!
Hillitkää kerskailuunne!
Kuulkaatte te
joilla käsissä en multaa,
kalansuomuja, lieden nokea,
te puuhökeleiden kansa:
Lohikäärme on viekas,
käy kauppaan sielusta.
Petetyksi joudumme.

om vi förleda
lyssnar till dessa fyra
köpmanssjälur.
Bräcklig är tryggheten
bakom fagra löften.
Ställ er här, folk
bakom mig,
så skall Guds skydd
värna ert liv.

(De fyra försöker hejda dem som går över till Fursten. Hälften av stadsfolket stannar hos köpmännen.)

Fyra köpmän:

Fred i vår tid!
Furstar växlar.
Han skall få se
vår övermakt.
Hans slitna fana
skall vika för stormen,
slitna drömmar
driver som dimma.
Vi är makten,
vänta!

**Fyra köpmän och en del
av stadsfolket:**

Fred i vår tid!
Med penningens makt!

If enticed we
Listen to these four
Merchant souls.
Fraill is the assurance
Behind the fine promises.
Stand here, people,
Behind me,
And God's protection
shall shield your lives.

(The Four Merchants try to stop those who go over to the Prince. Half of the townsfolk stay with the Merchants.)

Four Merchants:

Peace in our time!
Princes come and go.
He shall see
Our superiority.
His tattered banner
Shall yield to the gale,
Tattered dreams
Drift like mist.
Ours is the power,
Wait!

**Four Merchants and
some of the Townsfolk:**

Peace in our time!
With the power of money!

jos hairahdumme
kuuntelemaan näitä neljää
kauppiassielua.
Haurasta on turva
koreiden lupausten suojaassa.
Asettukaa tänne, ihmiset,
minun suojaani,
niin on Jumalan suojelus
varjeleva elämääne.

(Neljä kauppiasta yrittää estää niitä, jotka siirtyvät Ruhtinaan puolelle. Puolet kaupunkilaisista jää kauppiaiden puolelle.)

Neljä kauppiasta:

Rauha meidän aikaamme!
Ruhtinaat vaihtuvat.
Hän saa nähdä
ylivoimamme.
Hänen kulunut lippunsa
valeyty myrskyn tieltä,
kuluneet unet
haihtuvat kuin usva.
Meidän on valta,
odottakaa!

Neljä kauppiasta ja osa

kaupunkilaisista:
Rauha meidän aikaamme!
Rahan voimalla!

AKT 1

Scen 1

(Furst Erik står ensam i mitten; stadsfolket har dragit sig åt sidan, i halvskugga.)

Mörka kören:

Mot kvällen
hörs i gränderna
gälla skrik.
Är han värt värn,
vår furste?

Ljusa kören:

Under dessa valv
strömmar ljuset

ACT 1

Scene 1

(Prince Erik stands alone in the centre: the townsfolk have drawn away to one side, in half-shadow.)

Dark Chorus:

Towards evening
Piercing cries
Are heard in the lanes.
Is he our protection,
Our prince?

Light Chorus:

Under these vaults
Streams the light,

1. NÄYTÖS

1. kohtaus

(Ruhtinas Erik seisoo yksin keskellä, kaupunkilaiset ovat vetäytyneet sivulle, puolitain varjoon.)

Tumma kuoro:

Illan suussa
kuuluu kujilta
vihlovia huutoja.
Onko hän suojaamme,
ruhtinaamme?

Valoisa kuoro:

Näiden holvien alla
virtaa valo

och vittnar om nåd.
Han är vårt värn,
vår furste.

Svarta damen:

De eländas andedräkt
driver som dimma
längs åns stränder.
Furste, hör underströmmarna
de svarta virvlarna
under broarna!

Vita damen:

Men dagen kommer
då klarhet råder.
Furste, se det ljus
som från himlen strömmar!

Furst Erik:

Förrådarröster
brinner om nätterna.
Hör jag redan
ofärdens tunga steg
och dörens dån?
Jag är
styrka dels
rädsla dels
vapnet som rostat
svärdet oslipat.
Bitter rök
driver som tungt förtal
över vår stad.
Är jag inte
er härskare?
Stadsfolk:
Slottets tystnad
vittnar om ofärd,
dånar högre
än dessa valv.

Scen 2

*(Gycklaren kommer plötsligt in
från en sidoport.)*

Gycklaren:

Här!
Här har ni slottets tystnad!
Hör bjällrorna!

Bearing witness to mercy.
He is our protection,
Our prince.

Black Lady:

The breath of the wretched
Drifts like mist
Along the banks of the river.
Prince, hear the undercurrents,
The black eddies
Under the bridges!

White Lady:

But the day is coming
When clarity will reign.
Prince, see the light
That streams from heaven!

Prince Erik:

The voices of traitors
Burn at night.
Do I already hear
The heavy steps of ruin
And the rumble of the door?
I am
Part strength,
Part fear,
The weapon that rusted,
The sword unsharpened.
Bitter smoke
Drifts like heavy slander
Over our town.
Am I not
Your ruler?
Townfolk:
The castle's silence
Bears witness to ruin,
Booms louder
than these vaults.

Scene 2

*(The Jester suddenly comes in
from a side door.)*

The Jester:

Here!
Here is the castle's silence for you!
Hear the bells!

ja todistaa armosta.
Hän on turvamme,
ruhtinaamme.

Musta nainen:

Kurjien hönkäykset
ajelehtivat kuin sumu
pitkin joen rantoja.
Ruhtinas, kuule pohjavirtoja
mustia pyöriteitä
siltojen alla!

Valkea nainen:

Mutta tulee päivä,
jolloin kaikki on selvää.
Ruhtinas, näe valo
joka taivaasta virtaa!

Ruhtinas Erik:

Pettureiden äänet
hehkuvat öisin.
Kulenko jo
tuhon raskaan askeleet
ja ryskytyksen ovella?
Minä olen
osaksi voimaa
osaksi pelkoa
ase ruosteessa
teroittamaton miekka.
Kitkerä savu
ajelehtii kuin raskas parjaua
kaupunkimme yllä.
Enkö olekaan
teidän hallitsijanne?
Kaupungin väkeä:
Linnan hiljaisuus
on todistuksena tuhosta,
sen kumu kohoaa ylemmäksi
kuin nämä holvit.

2. kohtaus

*(Ilveilijä tulee äkkiä sisään
sivuovesta.)*

Ilveilijä

Tässä!
Tässä on teille linnan hiljaisuus!
Kuulkaa kulkusia!

Draken lyssnar till skratt och lek,
frustrat i vinets rus.
Drömmar gör han
om kvinnolemmar.
Marina, Marina,
du är hans mål!

*(Gycklaren avslöjar Marina som hittills
har dolt sig bland stadsfolket.)*

Svarta damen:

Varnade blev vi,
lyssnade inte.

Vita damen:

Kraft, Marina!
I ditt ljus
skall vi gå fram.

Furst Erik:

Sedan din mor dog
har du varit mitt ljus, Marina.

Stadsfolk, Mörka och

ljusa kören:

Adel, prästerskap,
borgare, bönder,
har vi ej gåvor nog
att blicka det onda?

Marina:

Sorl hör jag,
men ingen handling.
Är jag en pjäs, en del
av ett spel,
har jag inte en egen kraft,
en kraft som är havets?
Har jag inte
en havsfågels rop?
Lämna oss, alla.
Också du far.
Gycklare,
stanna.

(Alla ut, utom Marina och Gycklaren.)

The dragon is listening to laughter and games,
Snorts in the wine's inebriation.

He is making dreams
About women's limbs.
Marina, Marina,
You are his goal!

*(The Jester reveals Marina, who until now
has been hiding behind the townsfolk.)*

Black Lady:

We were protected,
Did not listen.

White Lady:

Strength, Marina!
In your light
We shall go forth.

Prince Erik:

Since your mother died
You have been my light, Marina.

Townsfolk, Dark and

Light Chorus:

Nobility, priesthood,
Burghers, peasants,
Have we not gifts enough
To placate evil?

Marina:

I hear noise,
But no action.
Am I a piece, a part
Of a game,
Do I not have a strength of my own,
A strength that is the sea's?
Do I not have
A seabird's cry?
Leave us, all of you.
You too, father.
Jester,
Stay here.

*(Exeunt all except for Marina and
the Jester.)*

Lohikäärme kuuntelee naurua ja leikkiä,
korskuu viinihumalassa.

Hän unelmoi
naisen jäsenistä.
Marina, Marina,
sinä olet hänen tavoitteensa!

*(Ilveilijä paljastaa Marinan, joka tähän
asti on kätkeytynyt kaupunkilaisten
joukkoon.)*

Musta nainen:

Saimme varoituksen,
emme kuunnelleet.

Valkoinen nainen:

Voimia, Marina!
Sinun valossasi
astumme eteenpäin.

Ruhtinas Erik:

Äitisi kuoltua
olet ollut valoni, Marina.

Kaupungin väkeä, Tumma ja

valoisa kuoro:

Aateli, papisto,
porvarit, talonpojat,
eikö meillä ole kylliksi lahjoja
joilla lepyttää pahaa?

Marina

Hälinää kuulen,
mutten toimintaa.
Olenko nappula, osana
peliä
eikö minulla ole omaa voimaa,
joka on meren voimaa?
Eikö minulla ole
merilinnun huutoa?
Jättäkää meidät, te kaikki.
Myös sinä, isä.
Ilveilijä,
pysy täällä.

*(Kaikki poistuvat paitsi Marina ja
Ilveilijä.)*

Scen 3

Marina:

Vad vill du mig,
gycklare?
Vad vill mig
dina krumsprång?

Gycklaren:

Draken har ett varmt hjärta,
ja, ett glödande hjärta,
hör dess slag!

Marina:

Hans slag
som knivhugg.

Gycklaren:

Slå en volt!
Släck hans törst!
Sänd honom gåvor
som dränker honom
i vinskum, i dimma!
Dränk honom
i hans egen törst!

Marina:

Din är tanken
på fradgande vin,
min är tanken
på egen kraft,
på ödets svallvåg,
på högre krafter
i eget djup,
i mitt eget sinne.
Kan väl ett svärd
förgöra en havsvåg?
Fri är du, gycklare,
med din jordnära tanke,
min tanke
en havsfågels skri.

Gycklaren:

Ensam. Ensam.
Hihi! Med bjällror ensam.
Med draken, ensam,
med vinkrans, ensam.
En blick blott,
jungfru,
du allra skönaste,

Scene 3

Marina:

What do you want of me,
Jester?
What are you trying to tell me
With your capers?

The Jester:

The dragon has a warm heart,
Yes, a glowing heart,
Listen to its beat!

Marina:

His beat
Like the thrust of a knife.

The Jester:

Turn a somersault!
Quench his thirst!
Send him gifts
That drown him
In wine-foam, in mist!
Drown him
In his own thirst!

Marina:

Your thought is only
Of foaming wine,
My thought is only
Of my own strength,
Of the surge of fate,
Of higher powers
In my own depths,
In my own mind.
For how can a sword
Destroy a wave of the sea?
You are free to go, Jester,
With your down-to-earth thought,
My thought
A seabird's cry.

The Jester:

Alone. Alone.
Hee hee! With bells alone.
With the dragon, alone,
With vine-wreath, alone.
Just one gaze,
Maiden,
Most beautiful of all,

3. kohtaus

Marina:

Mitä haluat minusta,
ilveilijä?
Mitä haluat kertoa
hyppelylläsi?

Ilveilijä:

Lohikäärmeellä on lämmin sydän,
niin, hehkua sydän,
kuule sen lyöntiä!

Marina:

Hänen lyöntinsä
kuin veitsen isku.

Ilveilijä:

Heitä völtiä!
Sammuta hänen janonsa!
Lähetä hänelle lahjoja,
jotka hukuttavat hänet
viinin kuuhuun, sumuun!
Hukuta hänet
omaan janoonsa!

Marina:

Sinä ajattelet
kuohuvaa viiniä,
minä ajattelen
omaa voimaa,
kohtalon hyökyaaltoa,
korkeampia voimia
omassa syvyydessä,
omassa mielessäni.
Kuinka voisikaan miekka
tuhota meren aallon?
Vapaa olet menemään, ilveilijä,
maanläheisine ajatuksinesi,
minun ajatukseni
merilinnun huuto.

Ilveilijä:

Yksin. Yksin.
Hihi! Kulkusten kanssa yksin.
Lohikäärmeen kanssa, yksin,
viiniseppleen kanssa, yksin.
Vain katse,
neitsyt,
sinä kaikkein kaunein,

så går jag
med min jordnära tanke,
en strand av vrak
vid ditt hav –
ensam!

Scen 4

(Gycklaren vänder och försvinner snabbt i mörkret.)

Marina:

Ensam.
Ensam med hårda vindar
och vårens längtan.
Ur ensamhet höjs
den dolda styrkan
fågeln flykt.
Från valv och murar
söker sig fågeln
havsfågeln drömmens fågel
ut mot de yttersta skären.

Marina och Görans röst (från fjärran):

Jag är min mor,
jag är min far,
och drömmen om den
som skall komma,
befriaren, mannen/kvinnan.

Marina:

Marina,
mitt namn,
min väg.
Må han komma,
draken,
med eller utan drägg,
må han komma,
möta mitt hav.

Scen 5

(Furst Erik kommer in, stadsfolket – fiskarna i spetsen – följer efter och omger honom.)

Stadsfolk:

Furste,
döda flyter vid stränderna
än svämmer över!

Then I shall go
With my down-to-earth thought,
A shore of wreckage
By your sea –
Alone!

Scene 4

(The Jester turns and quickly vanishes into the dark.)

Marina:

Alone.
Alone with harsh winds
And the spring's longing.
From loneliness rises
The hidden strength,
The bird's flight.
From vaults and walls
The bird seeks its way.
The seabird, the dream bird
Towards the outermost skerries.

Marina and the Voice of Göran (from afar):

I am my mother,
I am my father,
And the dream of the one
Who will come,
The liberator, the man/woman.

Marina:

Marina,
My name,
My wave.
Let him come,
The dragon,
With or without his scum,
Let him come,
Meet my sea.

Scene 5

(Enter Prince Erik. The townsfolk – fishermen at the head – follow and surround him.)

Townsfolk:

Prince,
Corpses float on the shores
The river is overflowing!

niin minä menen
maanlähseine ajatuksineni,
hylyjen ranta
sinun meresi äärellä –
yksin!

4. kohta

(Ilveittäjä käännähtää ja katoaa nopeasti pimeyteen.)

Marina:

Yksin.
Yksin kanssa kovien tuulten
ja kevään kaipuun.
Yksinäisyydestä kohoaa
kätettyä voima
linnun lento.
Pois holveista ja muureista
etsii tietään lintu
merilintu unen lintu
kohti uloimpia luotoja.

Marina ja Göränin ääni (etäältä):

Olen äitini,
olen isäni,
ja unelma hänestä
joka on tuleva,
vapauttajasta, miehestä/naisesta.

Marina:

Marina,
nimeni,
aaltoni
Tulkoon vain hän,
lohikäärme,
joukkoineen tai ilman,
tulkoon vain hän,
kohdatkoon mereni.

5. kohta

(Ruhtinas Erik tulee sisään, kaupungin väkeä – kalastajat etunenässä – seuraav perässä, ympäröi hänet.)

Kaupungin väkeä:

Ruhtinas,
kuolleet ajeltivat rannassa,
joki tulvii yli!

Bukar lysér vita i mörkret,
vapen glimmar vid slottet,
druckna röster,
mörkrets nät
snärjer oss.

Värna oss nu!

Svarta damen:

Om du kan det,
furste.

Med ett snabbt bett
biter draken
det veka svärdet
och handlar.

Vita damen:

Lans av ljus,
träd fram!
Sköld av hopp,
värna oss!

Mörka kören:

Döda flyter längs ån
vita och starka tänder
är beredda till hugg.

Ljusa kören:

Samlade, samlade söker
vi vår värmande motfild,
trons eviga eldstad
i fredens tempel.

Furst Erik:

Nära dröjer
min dröm, min makt,
nära,
nära.

Stadsfolk

(fiskarna i spetsen):

Vårt vatten
förgiftat,
vår utkomst
hotad.

Guld begär vi inte
och inte silver
men silvrig fångst
och tryggt liv.
Furste,
handla!

Bellies gleam white in the darkness,
Weapons glint by the castle,
Drunken voices,
The darkness's net
Ensnares us.
Protect us now!

Black Lady:

If you can,
Prince.
With one swift bite
The dragon bites
The soft sword
And acts.

White Lady:

Lance of light,
Step forth!
Shield of hope,
Protect us!

Dark Chorus:

Corpses along the river
White and strong teeth
Are ready to strike.

Light Chorus:

Together, together we seek
Our warming counterfire,
The eternal citadel of fire
In the temple of peace.

Prince Erik:

Nearby await
My dream, my power,
Nearby,
Nearby.

Townsfolk

(fishermen at the head):

Our water
Poisoned,
Our livelihood
Threatened.
Gold is not what we want
Nor silver
But a silvery catch
And life secured.
Prince,
Act!

Mahat paistavat valkeina pimeydessä,
aseet kimmeltävät linnan luona,
juopuneet äänet,
pimeyden verkko
kietoo meidät pauloihinsa.
Varjele meitä nyt!

Musta nainen:

Jos sen voit,
ruhtinas.
Nopealla puraisulla
leikkaa lohikäärme
pehmeän miekan
ja toimii.

Valkea nainen:

Valon keihäs,
astu esiin!
Toivon kilpi,
varjele meitä!

Tumma kuoro:

Kuolleet ajelehtivat pitkin jokea,
valkoiset ja vahvat hampaat
ovat valmiina iskuun.

Valoisa kuoro:

Yhdessä, yhdessä etsimme
suojaksemme lämmittävää tulta,
uskon ikuista tulikaupunkia
rauhan tempelissä.

Ruhtinas Erik:

Lähellä odottaa
minun uneni, minun mahtini,
lähellä,
lähellä.

Kaupungin väkeä

(kalastajat etunenässä):

Vetemme
myrkytetty,
toimeentulomme
uhattuna.
Kultaa emme pyydä
emmekä hopeaa,
mutta hopeaista saalista
ja turvattua elämää.
Ruhtinas,
toimi!

Furst Erik:

Ett ögonblick bara
av tanke och samling.

Svarta Damen:

Dyr är din tid,
furste.

Vita Damen:

Dyrare blodig strid.

Stadsfolk, Mörka och**ljusa kören:**

Känn
doften av blod.
Hör

morgongryningens ljus,
dånet av segel,
av takfasta åror.

Se

stjärnan i silltunnan,
fågelns vingar i solens brand,
svärd som dras,
lansar som glimmar.

Tiden, tiden är mogen
för blodig frukt.

Furst Erik:

Hörde ni
köpmansrösterna:
Fred i vår tid!
Fred köpt med guld,
med lösa löften.

Lyssna:
stunden är nära.
Tecknen tydda.

Furst Erik och**Göran's röst (från fjärran):**

I mig stiger
nattens längtan,
ungdomsdrömmar.
Ljusets stiger!

Stadsfolk, Mörka och**ljusa kören:**

Drömmar, furste,
är inte nog.
Ur din natt
må dag stiga fram.

Prince Erik:

Just a moment
To gather my thoughts and myself.

Black Lady:

Your time is costly,
Prince.

White Lady:

Costlier bloody battle.

Townsfolk, Dark and**Light Choruses:**

Sense
The smell of blood.
Hear

The light of dawn,
The thud of sails,
Of oars beating in time.

See

The star in the herring barrel,
The bird's wings in the sun's fire,
Swords being drawn,
Lances gleaming.

The time, the time is ripe
For bloody fruit.

Prince Erik:

Did you hear
The merchants' voices:
Peace in our time!
Peace bought with gold,
With empty promises.

Listen:
The hour is nigh.
The signs interpreted.

Prince Erik and**the Voice of Göran (from afar):**

In me rises
The night's longing,
Dreams of youth.
The light is rising!

Townsfolk, Dark and**Light Choruses:**

Dreams, Prince,
Are not enough.
From your night
Let day step forth,

Ruhtinas Erik:

Vain hetki
kootakseni ajatukseni ja itseni.

Musta nainen:

Kallis on aikasi,
ruhtinas.

Valkea nainen:

Kalliimpi verinen taistelu.

Kaupungin väkeä, Tumma ja**valoisa kuoro:**

Tunne
veren tuoksu.
Kuule
aamunsarastuksen valo,
kumu purjeiden
ja tahdissa vetävien airojen.
Näe

tähti sillitynnyrissä,
linnun siivet auringon palossa,
miekat jotka vedetään esiin,
peitset jotka kimaltavat.
Aika, aika on kypsä
veriselle hedelmälle.

Ruhtinas Erik:

Kuuliteko
kauppiaiden äänet:
Rauha meidän aikanamme!
Rauha kullalla ostettu,
löyhillä lupauksilla.

Kuunnelkaa:
hetki on lähellä.
Ennusmerkit tulkittu.

Ruhtinas Erik ja**Göranin ääni (etäältä):**

Minussa nousee
yön kaipuu,
nuoruuden unelmat.
Valo nousee!

Kaupungin väkeä, Tumma ja**valoisa kuoro:**

Unet, ruhtinas,
eivät riitä.
Sinun yöstäsi
nouskoon esiin päivä,

blixtlik handling.
Drömmar, furste,
är inte nog.
Bara ett svinnande ögonblick
är detta liv,
en å som strömmar,
ett tidlös vatten,
en havsfågels skri.
Stunden
är nära.

Action lightning-like.
Dreams, Prince,
Are not enough.
Only a passing moment
Is this life,
A flowing river,
A timeless water,
A seabird's cry.
The hour
Is nigh.

toiminta kuin salama.
Unet, ruhtinas,
eivät riitä.
Vain katoava hetki
on tämä elämä,
joki joka virtaa,
ajaton vesi,
merilinnun huuto.
Hetki
on lähellä.

INTERMEZZO

Furst Erik:

Jag,
slieten av strid
mellan sorg och vrede
när din mor dog
den mest älskade
hur skulle jag kunna
längta till ljus
utan allt mörker
ären samlat.

Marina:

Lyssna, far:
även i mig
strider ljus och mörker,
riddaren och draken,
drömmen och skuggan.

Furst Erik:

Jag har sökt skydda dig,
du min bild
av henne jag älskade.

Marina:

Se mig!
Jag är inte
hennes bild.
Jag är här,
dagen är här,
draken är här.
Ensam
möter jag honom

INTERMEZZO

Prince Erik:

I,
Worn out by battle
Between sorrow and anger
When your mother died,
Loved more than any,
How would I have been able
To long for light
Without all the darkness
The years gathered.

Marina:

Listen, father:
In me too
Light and darkness struggle,
The knight and the dragon,
The dream and the shadow.

Prince Erik:

I have tried to shelter you,
You my image
Loved by her.

Marina:

Look at me!
I am not
Her image.
I am here,
The day is here,
The dragon is here.
Alone
I meet him.

INTERMEZZO

Ruhtinas Erik:

Minä,
taistelun kuluttama,
surun ja vihan välillä
kun kuoli äitisi
yli kaiken rakastettu,
kuinka minä osaisin
kaivata valoon
ilman kaikkea pimeyttä
jonka vuodet ovat keränneet.

Marina:

Kuuntele, isä:
myös minussa
taistelevat valo ja pimeys,
ritari ja lohikäärme,
unelma ja ja varjo.

Ruhtinas Erik:

Olen koettanut suojella sinua,
kuvaa joka minulla on
hänestä jota rakastin.

Marina:

Katso minua!
Minä en ole
hänen kuvansa.
Minä olen täällä,
päivä on täällä,
lohikäärme on täällä.
Yksin
minä hänet kohtaan

Furst Erik:
Nej – inte ensam!
Draken: han är
min uppgift.
Min prövning.
Mitt öde.

Marina:
Ser du inte:
jag är en annan!
Jag träder ut
i den hårda
klara dagen.
Jag bär på en bild
som en skål i min hand:
hur ljuset faller
på fågelns vingar
och fågeln
sträcker dem
glider ut
och skapar rymden.

(Tunga slag på kyrkoporten)

Furst Erik:
Den som jag väntat är här.

Prince Erik:
No – not alone!
The dragon: he is
My task.
My test.
My fate.

Marina:
Do you not see:
I am another!
I step out
Into the harsh
Bright day.
I bear an image
Like a chalice in my hand:
How the light falls
On the bird's wings
And the bird
Stretches them
Glides on its way
And creates space.

(Heavy knocking on the church door.)

Prince Erik:
The one I was waiting for is here.

Ruhtinas Erik:
Ei – et yksin!
Lohikäärme: hän on
minun tehtäväni.
Minun koettelemukseni.
Minun kohtaloni.

Marina:
Etkö näe:
minä olen toinen!
Astun ulos
kovaan
kirikkaaseen päivään.
Kannan mielessäni kuvaa
kuin maljaa kädessäni:
miten valo putoaa
linnun siiville
ja lintu
ojentaa ne
liittää matkaan
ja luo avaruuden.

(Raskaita iskua kirkon ovelle.)

Ruhtinas Erik:
Se jota olen odottanut on täällä.

AKT 2

Scen 1

(4 köpmän och Gycklaren rusar ivriga in, stadsfolket följer tvekanke efter.)

Fyra köpmän:
Han är här!
Guld har vi lovat honom.
Ingen behöver rädas.

Furst Erik:
Förrädare!

Stadsfolk:
Vi är förlorade!
Till vapen!

Furst Erik:
Detta är Guds hus!
I öppenheten finns vår frälsning.

ACT 2

Scene 1

(Four Merchants and the Jester rush in eagerly, the townsfolk follow hesitantly after.)

Four Merchants:
He is here!
We have promised him gold.
No one need be afraid.

Prince Erik:
Traitors!

Townsfolk:
We are lost!
To arms!

Prince Erik:
This is God's house!
In openness is our salvation.

2. NÄYTÖS

1. kohtaus

(4 kauppiasta ja Ilveilijä ryntävät innokkaina sisään, perässä seuraava kaupungin väkeä epäröiden.)

Neljä kauppiasta:
Hän on täällä!
Kultaa olemme luvanneet hänelle.
Kenenkään ei tarvitse pelätä.

Ruhtinas Erik:
Petturit!

Kaupungin väkeä:
Olemme kadotetut!
Aseisiin!

Ruhtinas Erik:
Tämä on Jumalan huone!
Avoimuudessa on pelastuksemme.

(Rövarhorden bryter genom kyrkporten och börjar marschera tyst och lugnt mot altaret.)

Mörka kören:

Låt mörker strömma in!

Ljusa kören:

Låt ljuset segra!

Rövarna:

Till strid
mjölsäckar
istermarag
fårahjordan!

Sören Drake:

Tyst!
Tyst, tappra krigare.
Köpslagans tid är inne.
På pengar lever denna stad
och denna tid.
Från slottet hördes det att kyrkan
var till salu.

Rövarhorden:

Till salu!
Kvinnor, män
till salu!

Scen 2

Sören Drake *(till Furst Erik):*

Vad glör du på,
gubbe där!
Läs upp din kista
eller kliv ned i den,
sak samma!

Rövarhorden:

Sak samma, sak samma!

Sören Drake:

Före det
gör vi affär.
Fyra trogna
har redan godkänt...

Gycklaren:

...och gycklaren skålat på det,
skålat så innerligt!

(The Robber Horde breaks in through the church door and begins to march silently and calmly towards the altar.)

Dark Chorus:

Let the darkness flow in!

Light Chorus:

Let the light triumph!

Robber Horde:

To battle
Sacks of flour,
Potbellies,
Flocks of sheep!

Sören Drake:

Quiet!
Quiet, bold warriors.
The time for bargaining is over.
On money live this town
And this time.
In the castle it was said that the church
Was for sale.

Robber Horde:

For sale!
Women, men
For sale!

Scene 2

Sören Drake *(to Prince Erik):*

What are you staring at,
Old man, there!
Open your coffin
Or climb into it,
It is all the same!

Robber Horde:

All the same, all the same!

Sören Drake:

Before that
We shall do business.
Four men true
have already approved it...

The Jester:

...And the Jester has drunk to it,
Drunk so heartily!

(Rosvojoukko työnnyty kirkon ovesta ja alkaa marssia hiljaa ja rauhallisesti kohti altaria.)

Tummaa kuoro:

Antakaa pimeyden virrata sisään!

Valoisa kuoro:

Antakaa valon voittoa!

Rosvot:

Taistelulun
jauhosäkit,
ihramahat
lammaspaimenet!

Sören Drake:

Hiljaa!
Hiljaa, urheat soturit.
Nyt on kaupanhieronnan aika.
Rahoista elää tämä kaupunki
ja tämä aika.
Linnassa kerrottiin että kirkko
on myytävänä.

Rosvojoukko:

Myytävänä!
Naisia, miehiä
myytävänä!

2. kohta

Sören Drake *(ruhtinas Erikille):*

Mitä toljotat,
äijä siellä!
Avaa kirstusi
tai kipua itse siihen,
sama se!

Rosvojoukko:

Sama se, sama se!

Sören Drake:

Ennen sitä
hieromme kauppoja.
Neljä uskollista
on jo hyväksynyt...

Iiveilijä:

...ja iiveilijä juonut sille maljan,
juonut niin hartaasti!

Fyra köpmän:

Furste, hör:
din dotter
mot fred för stan.
Vad sägs?

Gycklaren:

Ja – vad sägs?
Och från bruden
härliga vinfat
i gåva.
Vad sägs?

Marina:

Nog, gycklare.
Akta dig
att du inte drunknar
med draken där
i egna vinfat.
Och du, blodskägg,
akta dig du
att du inte snubblar
över min mantelfäll.

Sören Drake:

Ah – vilket fagert tal.
Blodskägg – det är språk
jag förstår.

Furst Erik:

Rör du vid henne
dör du, din skurk!

Sören Drake:

Hörde jag myggor –
jag skälver av rädsla.
Jag är en enkel man
med enkel smak.
Mitt hjärta blöder
för allt vackert.

Rövarhorden:

Blöder och blöder och blöder.

Sören Drake (med armen om Marina):

Hälften av ditt guld
och hela din dotter
så helt som hela havet
mot fredligt avtåg.
Vad sägs?

Four Merchants:

Prince, listen:
Your daughter
In exchange for peace for the town.
What do you say?

Jester:

Yes – what do you say?
And from the bride
Glorious casks of wine
As a dowry.
What do you say?

Marina:

Enough, Jester.
Take care
You do not drown
Along with the dragon
In your own wine casks.
And you, blood-beard,
Take care
You do not stumble
Over the folds of my cape.

Sören Drake:

Oh – what a fine speech.
‘Bloodbeard’ – that is language
I understand.

Prince Erik:

If you touch her
You die, you scoundrel!

Sören Drake:

Did I hear gnats –
I am trembling with fear.
I am a simple man
With simple tastes.
My heart bleeds
For all that is beautiful.

Robber Horde:

Bleeds and bleeds and bleeds.

Sören Drake (with his arm around Marina):

Half of your gold
And the whole of your daughter,
As whole as the whole of the sea,
In exchange for a peaceful withdrawal.
What do you say?

Neljä kauppiasta:

Ruhtinas, kuule:
tyttäresi
maksuksi kaupungin rauhasta.
Miten olisi?

Ilveilijä:

Niin – miten olisi?
Ja morsiamelta
ihania viinitynnyreitä
lahjaksi.
Miten olisi?

Marina:

Riittää, ilveilijä.
Varo
ettet huku
tuon lohikäärmeen kanssa
omiin viinitynnyreihin.
Ja sinä, veriparta,
varo sinä
ettet kompastu
viittani liepeisiin.

Sören Drake:

Ai – miten koreata puhetta.
Veriparta – sellaista kieltä
minä ymmärrän.

Ruhtinas Erik:

Koskekin häneen
niin kuolet, sinä konna!

Sören Drake:

Hyttysiäkö kuulin –
ihan tutisen pelosta.
Olen yksinkertainen mies
jolla on yksinkertainen maku.
Sydämeni vuotaa verta
kaiken kauniin edessä.

Rosvojuokko:

Vuotaa verta ja verta ja verta.

Sören Drake (kietoen kätensä Marinan ympärille):

Puolet kullastasi
ja koko tyttäresi
niin kokonaan kuin koko meri
siitä hyvästä että rauhassa poistumme.
Miten olisi?

Scen 3

Furst Erik:

Stig fram
du min ungdoms dröm,
skilj dem åt,
du som jag sett
i drömmens ljus,
du son
du vandringsman –
du,
namnlös.

Marina (*befriar sig från Sören Drake*):

Inte namnlös.
Göran, Göran
är hans namn.

*(Göran Sköld står vid furstens sida,
med höjd stav.)*

Göran Sköld:

Här!
Ni kallade mig.

Sören Drake:

Hå!
Ett spöke.

Rövarhorden:

Spöke, spöke, spöke!

Mörka kören:

Å. Ur mörker
en mask, en skugga.

Ljusa kören:

Ur drömmar
en ljusgestalt.

Marina:

En bror,
en syster,
växlande
där i min syn.

Sören Drake:

Spöksyner!
Man eller kvinna –
ur vilket äppel
kröp denna mask?
Tror någon här
på underverk?

Scene 3

Prince Erik:

Step forth
You, the dream of my youth,
Separate them,
You whom I saw
In the light of the dream,
You, son,
You, wanderer –
You,
Nameless.

Marina (*freeing herself from Sören Drake*):

Not nameless.
Göran, Göran
Is his name.

*(Göran Sköld stands beside the prince,
with raised staff.)*

Göran Sköld:

Here!
You called me.

Sören Drake:

Ha!
You called me.

Robber Horde:

Ghost, ghost, ghost!

Dark Chorus:

Oh! From darkness
A worm, a shadow.

Light Chorus:

From dreams
A figure of light.

Marina:

A brother,
A sister,
Alternating
There in my vision.

Sören Drake:

Ghost visions!
Man or woman –
From what apple
Crept this worm?
Does anyone here believe
In miracles?

3. kohtaus

Ruhtinas Erik:

Astu esiin
sinä nuoruuteni unelma,
erota heidät toisistaan,
sinä jonka olen nähnyt
unen valossa,
sinä poika
sinä vaeltaja –
sinä,
nimetön.

Marina (*irrottautuen Sören Drakesta*):

Ei nimetön.
Göran, Göran
on hänen nimensä.

*(Göran Sköld seisoo ruhtinaan vieressä
sauva kohotettuna.)*

Göran Sköld:

Tässä!
Te kutsuite minua.

Sören Drake:

Kas!
Aave.

Rosvojoukko:

Aave, aave, aave!

Tumma kuoro:

Voi! Pimeydestä
mato, varjo.

Valoisa kuoro:

Unelmista
valohahmo.

Marina:

Veli,
sisko,
vaihtelevat
näyssäni.

Sören Drake:

Aavenäkyjä!
Mies vai nainen –
mistä omenasta
tämä mato mateli?
Uskooko joku täällä
ihmetekoihin?

Verk ovan jord
är det sanna vapnet.

Göran Sköld:

Mitt värm är vapenlöst,
min frihet
min stav här,
Göran Sköld
är mitt namn.

Sören Drake:

Sköld! Sköld!
Från den befriar jag dig raskt
om mask är sköld!
Gömd bakom skölden
dina magra skördar
knappst värda
gisten tunna sill.
Män!
För kräket bort!

Göran Sköld:

Häll upp, Drake,
och lyssna nu:
du ser min stav,
mitt enda vapen.
Den är min frihet,
mig fångar ingen.
Men du är fången,
Sören,
i din egen dimma.
Där gapar du
förgäves.

Sören Drake:

Mitt gap är mitt,
ditt bara
ekot av ett målbrott.

Rövarhorden:

Ha ha! Sören,
han är mannen,
vår man,
Sören.

Gycklaren:

Han är fursten,
en bland många:

Works above ground
Are the true weapon.

Göran Sköld:

My defence is without weapon,
My freedom
My staff is here.
Göran Sköld
Is my name.

Sören Drake:

Sköld! Sköld! [Sköld= 'Shield']
From that I will free you quickly
If a mask* is shield!
Hidden behind the shield
Your meagre harvests
Are scarcely worth
A leaky barrel of herring.
Men!
Take the wretch away!

Göran Sköld:

Wait, Drake,
And listen now:
You see my staff,
My only weapon.
It is my freedom,
No one captures me.
But you are captured,
Sören,
In your own mist.
There you gape
In vain.

Sören Drake:

My gape is mine,
Yours just
The echo of a breaking voice.

Robber Horde:

Ha ha! Sören,
He is the man,
Our man.
Sören.

The Jester:

He is the Prince,
One among many:

* mask: here the word means a facemask – but 'mask'
also means 'worm' (referred to earlier in text)

Maanpäälliset teot
ne ovat todellinen ase.

Sören Drake:

Suojani on aseeton,
vapauteni
sauvani tässä,
Göran Sköld
on nimeni.

Sören Drake:

Sköld! Sköld!
Siitä vapautan sinut nopeasti.
jos naamio on kilpi!
Kilven takana piilossa
laihhat avusi
tuskin senkään arvoiset
kuin ravistunut sillitynnyri.
Miehet!
Viekää raukka pois!

Göran Sköld:

Odota, Drake,
ja kuuntele nyt:
näet sauvani,
ainoa aseeni.
Se on minun vapauteni,
minua ei kukaan vangitse.
Mutta sinä olet vangittu,
Sören,
omaan sumuusi.
Siinä sinä töllistelet kita ammolla
turhaan.

Sören Drake:

Kitani on omani,
sinun on vain
äänenmurroksen kaiku.

Rosvojoukko:

Hahaa! Sören,
hän se on mies,
meidän miehemme.
Sören.

Ilveilijä:

Hän on ruhtinas.
yksi monien joukossa:

furst Erik furst Göran furst Sören,
Söran och Gören –
ah! Ljuva makt!
Mera furstar!
Mera makt!

Furst Erik:
Tig, gycklare,
människoföraktare!

Sören Drake:
Staven,
staven över ditt huvud
skall jag bryta
som man bryter ett halmstrå.

Göran Sköld:
Ett halmstrå som bär
över hav och vågor.
Vågar du envig?

Sören Drake:
Hör på pojken!
Skägglös! Maktlös!

Rövarhorden:
Skägglös! Maktlös!

Sören Drake:
Dödsfusten är på min sida
han som behärskar oss alla.

Scen 4

Göran Sköld:
Du,
tystnadens Gud,
du som höjer min stav
likt dagens ljus,
giv den
din styrka!

*(Göran slår staven i golvet. Sören,
Gycklaren och rövarna drivs steg för
steg ned för kyrkgången, trots ohörbara
rop och och ohörbara vapenskrammel.)*

**Stadsfolk, Mörka och
ljusa kören:**
Ah!
Se!

Prince Erik Prince Göran Prince Sören.
Söran and Gören –
Ah! Sweet power!
More princes!
More power!

Prince Erik:
Silence, jester,
Despiser of humans!

Sören Drake:
The staff,
The staff above your head
I shall break
As one breaks a straw.

Göran Sköld:
A straw that travels
Over sea and waves.
Do you dare single combat?

Sören Drake:
Listen to the boy!
Beardless! Powerless!

Robber Horde:
Beardless! Powerless!

Sören Drake:
The Prince of Death is on my side,
He who rules us all.

Scene 4

Göran Sköld:
Thou,
God of silence,
Thou who raisest my staff
Like the light of day,
Give it
Thy strength!

*(Göran strikes the staff on the floor.
Sören, the Jester and the robbers are
driven step by step down the aisle, in
spite of inaudible cries and inaudible
show of arms.)*

**Townfolk, Dark and
Light Choruses:**
Ah!
See!

ruhtinas Erik ruhtinas Göran ruhtinas Sören,
Söran ja Gören –
ah! Suloista valtaa!
Lisää ruhtinaita!
Lisää valtaa!

Ruhtinas Erik:
Vaikene, ilveilijä,
ihmisten halveksija!

Sören Drake:
Sauvan,
sauvan pääsi päällä
aion taittaa
niin kuin oljenkorsi taitetaan.

Göran Sköld:
Oljenkorsi joka kantaa
yli meren ja aaltojen.
Uskallatko käydä kaksintaisteluun?

Sören Drake:
Kuulkaapa poikaa!
Parraton! Voimaton!

Rosvojoukko:
Parraton! Voimaton!

Sören Drake:
Kuoleman ruhtinas on minun puolellani
hän joka meitä kaikkia hallitsee.

4. kohtaus

Göran Sköld:
Sinä,
hiljaisuuden Jumala,
sinä joka nostat sauvani
kuin päivän valon,
anna sille
voimasi!

*(Göran iskee sauvan lattiaan. Sören,
Ilveilijä ja rosvoat ajetaan askel askeleelta
kirkkokäytävää pitkin, kuulumattomista
huudoista ja kuulumattomasta aseiden
kalinasta huolimatta.)*

**Kaupungin väkeä, Tumma ja
valoisa kuoro:**
Oo!
Katsokaa!

Rösterna!
Borta!
Borta!

Göran Sköld:

Se mig,
ni kyrkoskändare:
jag är den återkommande,
så som ljuset, morgonljuset
återkommer.
Steg för steg,
steg för steg
driver jag er bort.

(De sista rövarna och gyclaren drivs ut genom kyrkoporten. Sören Drake lyckas till slut väsa.)

Sören Drake:

Vänta! Min hämnd!
Jag kommer
tillbaka!

(Kyrkporten slår igen med ett dån.)

Marina:

Borta!

Furst Erik:

Borta!

Scen 5

**Stadsfolk, Mörka och
ljusa kören:**

Borta
borta.
Må lugn
breda sig
så som vingar
över vår oro.

Göran Sköld:

Ur okänt kommer jag
går med mitt bud,
med min fred,
med min tystnads Gud
åter till okänt.

Marina:

Göran!
Dröj hos oss!

The voices!
Gone!
Gone!

Göran Sköld:

Look at me,
You church-defilers:
I am the one who returns,
As the light, the morning light
Returns.
Step by step,
Step by step
I drive you away.

(The last robbers and the Jester are driven out through the church door. Sören Drake manages to hiss at last.)

Sören Drake:

Wait! My revenge!
I shall
Be back!

(The church door closes with a boom.)

Marina:

Away!

Prince Erik:

Away!

Scene 5

**Townsfolk, Dark and
Light Choruses:**

Away,
Away,
Let calm
Spread
Like wings
Over our unease.

Göran Sköld:

From the unknown I come,
Go with my message,
With my peace,
With the God of my silence
Back to the unknown.

Marina:

Göran!
Stay with us!

Äänet!
Poissa!
Poissa!

Göran Sköld:

Katsokaa minua,
te kirkon häpäisijät:
minä olen se joka tulee uudelleen,
niin kuin valo, aamuvalo
tulee uudelleen.
Askel askeleelta,
askel askeleelta
ajan teidät pois.

(Viimeiseikin rosvot ja Ilveilijä ajetaan ulos kirkon ovesta. Sören Drake onnistuu lopuksi kähisemään.)

Sören Drake:

Odota! Kostoni!
Tulen
takaisin!

(Kirkon ovi sulkeutuu jälleen kumahtaen.)

Marina:

Poissa!

Ruhtinas Erik:

Poissa!

5. kohtaus

**Kaupungin väkeä, Tumma ja
valoisa kuoro:**

Poissa
poissa.
Rauha
levitköön
kuin siivet
levottomuutemme ylle.

Göran Sköld:

Tuntemattomasta tulen
lähden mukani viestini,
rauhani,
hiljaisuuteni jumala
takaisin tuntemattomaan.

Marina:

Göran!
Jää luoksemme!

Furst Erik:

I hennes händer
och dina
vill jag lägga min makt
och framtidens gåvor.

Göran Sköld:

Tag dem, framtidens gåvor.
Er är styrkan
om tron
finns i ert hjärta.
Jag är er längtan.
Jag är allas röst
och ändå namnlös.
Jag är våg, jag är tystnad,
moderns sång för barnet,
faderns hägnande röst.
Och nu: farväl.
Minns mig.
Stå det onda mot!
Var starka.
Vaksamma.
Seende.

(Göran Sköld försvinner ur ljuset.)

Marina:

Han är borta!

Furst Erik:

Hans röst
dröjer evigt.

Marina:

Ja, den dröjer,
men även jag
har min egen röst
och ingen tar den ifrån.

Furst Erik:

Det är din makt,
din röst
som du bevarar.
Min
går i skuggor in.

Prince Erik:

In her hands
And yours
I will put my power
And the future's gifts.

Göran Sköld:

Take them, the future's gifts.
Yours is the strength
If faith
Exists in your heart.
I am your longing.
I am the voice of all
And yet nameless.
I am wave, I am silence,
The mother's song for her child,
The father's protecting voice.
And now: farewell.
Remember me.
Stand against evil!
Be strong.
Vigilant.
Seeing.

(Göran Sköld vanishes out of the light.)

Marina:

He is gone!

Prince Erik:

His voice
Will remain for ever.

Marina:

Yes, it will remain,
But I too
Have my own voice
And no one will take it from me.

Prince Erik:

It is your power,
Your voice
That you preserve.
Mine
Goes into shadows.

Ruhtinas Erik:

Tyttäreni käsiin
ja sinun
haluan laskea valtani
ja tulevaisuuden lahjat.

Göran Sköld:

Pitäkää ne, tulevaisuuden lahjat.
Teidän on voima,
jos usko
on sydämessänne.
Minä olen kaipuunne.
Olen kaikkien ääni
ja kuitenkin nimetön.
Olen aalto, olen hiljaisuus,
äidin laulu lapselle,
isän suojeleva ääni.
Ja nyt: hyvästi.
Muistakaa minua.
Seisikää pahaa vastassa!
Olkaa vahvoja.
Valppaita.
Näkeviä.

(Göran Sköld katoaa valosta.)

Marina:

Hän on poissa!

Ruhtinas Erik:

Hänen äänensä
säilyy ikuisesti.

Marina:

Niin, se säilyy,
mutta myös minulla
on oma ääneni
 eikä sitä kukaan ota.

Ruhtinas Erik:

Siinä on sinun mahtisi,
äänessäsi
jonka säilytät.
Minun
katoaa varjoihin.

CODA

Svarta damen:

Ingen okänd gud
skyddar oss...

Vita damen:

...blott den vi bevarar
inom oss.

Svarta damen:

Inget okänt öde
leder oss...

Vita damen:

...blott vår oro.

Svarta och vita damen:

Ingen oanad tid
stöder oss
blott tidlös skörd
årstidens gång.

Mörka kören:

Vaksamt, vaksamt
må vi leva.
vaksamt.

Ljusa kören:

I glädje, glädje
under ljusets valv
under trons valv
under fredsfurstens vingar.

Mörka och ljusa kören,

Svarta och vita damen:
Mörkret viker, ljuset stiger,
får av mörkret här sin kraft.
Ljuset stiger och dess budskap
står i tystnad himmelsfast.

Alla körer, Svarta och vita damen:

Inför Härskaren av Freden
viker avunden och vreden
sången höjs ur tidlös tid
och vår stämna finner frid.

Furst Erik och Marina:

Tidlöst –
tidlöst
befriar oss
havet
hinlen

CODA

Black Lady:

No unknown god
Protects us...

White Lady:

...Only the one we preserve
Inside us.

Black Lady:

No unknown destiny
guides us...

White Lady:

...only our unease.

Black and White Ladies:

No undreamed-of time
Supports us
Only timeless harvest,
Passage of seasons.

Dark Chorus:

Vigilantly, vigilantly
We must live,
Vigilantly.

The Light Chorus:

In happiness, happiness
Under the vault of the light
Under the vault of faith
Under the wings of the Prince of Peace.

Dark and Light Choruses,

Black and White Ladies:
The darkness yields, the light rises,
Receives its strength from the darkness here.
The light rises and its message
Stands in silence firm as heaven.

All Choruses, Black and White Ladies:

Before the Prince of Peace
Envy and anger yield,
The song rises from timeless time
And our voices find peace.

Prince Erik and Marina:

Timelessly –
Timelessly
The sea
The sky
Free us

CODA

Musta nainen:

Ei mikään tuntematon jumala
suojele meitä...

Valkea nainen:

...vaan se jonka säilyttäimme
sisällämme.

Musta nainen:

Ei mikään tuntematon kohtalo
johdata meitä...

Valkea nainen:

...vaan rauhattomuutemme.

Musta ja valkea nainen:

Ei mikään aavistamaton aika
tue meitä
vaan ajaton sato,
vuodenaikojen kulku.

Tumma kuoro

Valppaina, valppaina
eläkäämme,
valppaina.

Valoisa kuoro:

Ilossa, ilossa
valon holvin alla
uskon holvin alla
rauhanruhtinaan siipien alla.

Tumma ja valoisa kuoro,

Musta ja valkea nainen:
Pimeys väistyy, valo nousee,
saa pimeydestä täällä voimansa.
Valo nousee ja sen sanoma
seisoo hiljaisuudessa lujana kuin taivas.

Kaikki kuorot, Musta ja valkea nainen:

Eessä Rauhan Ruhtinaan
kateus ja viha suistetaan
ajattomasta ajasta laulu kohoaa
ja äänenme rauhan saa.

Ruhtinas Erik ja Marina:

Ajattomasti –
ajattomasti
meidät vapauttaa
meri
taivas

bortom all tid
inom oss
utom oss
gränslöst

Furst Erik:

tidlöst
i all tid
här
på trons mark
på den mörka jorden

Marina:

ljusomstrålad
vår tro
befriad
som om våren...

Furst Erik och Marina:

...havet
havet.

Beyond all time
Within us
Without us
Boundlessly

Prince Erik:

Timelessly
In all time
Here
On the soil of faith
On the dark earth

Marina:

Light-surrounded
Our faith
Freed
As though the spring...

Prince Erik and Marina:

...The sea
The sea.

kaiken ajan tuolla puolen
sisällämme
ulkopuolellamme
rajattomasti

Ruhtinas Erik:

ajattomasti
ajattomasti
täällä
uskon kamaralla
tummalla maalla

Marina:

valonsäteiden ympäröimänä
meidän uskomme
vapautettu
kuin keväällä...

Ruhtinas Erik ja Marina:

...meri
meri.

Ulf Söderblom

Photo: © Reiner Frommer